

Äriseadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsus

I. Hetkeolukord ning tehtud uuringud

II. Probleem, sihtrühm ja eesmärk

III. Kaalutud lahendused

IV. Kavandatav õiguslik regulatsioon

V. Määratletud mõjud

VI. Väljatöötamise tegevuskava

I. Hetkeolukord ning tehtud uuringud

<p>1. Kehtiv regulatsioon</p>	<p>1.1. E-residentsusega seotud muudatused</p> <p>Alates 1. detsembrist 2014. a on isikut tõendavate dokumentide seaduse (ITDS) 5¹. peatüki alusel võimalik taotleda e-residendi digitaalset isikutunnistust isikul, kellel on seos Eesti riigiga või põhjendatud huvi kasutada Eesti riigi e-teenuseid (ITDS § 20⁶ lg 1). Üks Eesti pakutavatest e-teenustest on Registrate ja Infosüsteemide Keskuse hallatava ettevõtjaportaali¹ kaudu teatud juriidiliste isikute asutamise võimalus. Nn e-residentsuse projekti (vt allpool p 2.1) üks eesmärgi on võimaldada e-residentidel hõlpsalt asutada erinevaid juriidilisi isikuid vajaduseta tulla selleks Eestisse, samuti neid juriidilisi isikuid ka distantilt juhtida.² Kehtiva regulatsiooni kohaselt saab Registrate ja Infosüsteemide Keskuse veebilehel esitada tavamenetlusse digitaallkirjastatud kandeavaldust füüsilisest isikust ettevõtja, täis- ja usaldusühingu, välisriigi äriühingu filiaali ning mittetulundusühingu registrisse kandmiseks (Justiitsministri 28.12.2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“ § 11 lg 1 p 1) ning kiirmenetlusse füüsilisest isikust ettevõtja, täis-, usaldus- ja osahingute esmakandeavaldust (sama määruse § 11 lg 2 p 1). Seega saab interneti teel Eestis hetkel asutada täis- ja usaldusühingut, välismaa äriühingu Eesti filiaali, osahingut ja mittetulundusühingut, samuti kanda registrisse füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtteid.</p> <p>Tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 29 lg 1 kohaselt on juriidilise isiku asukoht tema juhatuse või juhatust asendava organi asukoht, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Nt osahingute ega aktsiaseltsi kohta, aga ka tulundusühingu kohta eriseadustes eriregulatsiooni kehtestatud ei ole ja nende asukohana vaadeldaksegi juhatuse asukohta. Äriseadustiku (ÄS) § 22 lõike 1 kohaselt peab äriregistrit Tartu Maakohtu registriosakond Eestis asuvate füüsilisest isikust ettevõtjate ettevõtete ja äriühingute kohta. Seega kehtib hetkel nõue, et kui osahing/aktsiaselts/tulundusühingu soovib olla Eesti äriregistrisse kantud</p>
--------------------------------------	---

¹ <https://ettevotjaportaali.rik.ee/>.

² <https://e-estonia.com/e-residents/services-and-benefits/>.

äriühing, peab ka tema juhatuse asuma Eestis. Sellist lähenemist toetab ka õiguskirjandus³ ja registripraktika. Juhatuse asukoht on määratlemata õigusmõiste, mida ühe tõlgenduse kohaselt on võimalik mõista kohana, kus juhatuse teostab ühingu igapäevast juhtimist. Juriidilise isiku asukohast (määratletakse omavalitsusüksuse täpsusega) võib eristada tema „asukoha aadressi“ (mis on täpsem, kui „asukoht“ ja nõuab ka maja ja korteri täpsusega info edastamist). Eesti õiguse kohaselt peavad „asukoht“ ja „asukoha aadress“ siiski kokku langema. Nii tõlgendatakse äriseadustikku (§ 22 lg 1, § 62 lg 5 ja § 64 p 2 koosmõjus) ka registripraktikas.

Muude äriühingute puhul on kehtiv regulatsioon teatud määral erinev. Täisühingu puhul on kehtiva õiguse kohaselt asukohaks koht, kust ühingu juhitakse, või koht, kus ühingu tegutseb (ÄS § 81 lg 1) ja see määratletakse ühingulepinguga (ÄS § 81 lg 2). Usaldusühingu puhul kehtivad samad põhimõtted (ÄS § 125 lg 2).

Ülal nimetatud juriidiliste isikute asukohta reguleerivad normid on paindlikumad. Mittetulundusühingu asukohaks on koht, kus asub mittetulundusühingu juhatuse, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti (mittetulundusühingute seaduse (MTÜS) § 3). Sama põhimõtte kehtib ka sihtasutuste puhul (sihtasutuste seaduse (SAS) § 4).

Lisaks näeb kehtiv õigus ette võimaluse anda äriregistrile teada kolmanda isiku aadressi, millele saab kätte toimetada ettevõtja menetlusdokumente ja ettevõtjale suunatud tahteavaldusi. Äriseadustiku § 63¹ lõike 1 kohaselt võib ettevõtja juba täna lisaks oma asukoha aadressile esitada registripidajale ühe isiku Eesti aadressi, millele saab kätte toimetada ettevõtja menetlusdokumente ja ettevõtjale suunatud tahteavaldusi. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt juhul, kui vähemalt poolte osaühingu, aktsiaseltsi või filiaali juhatuse liikmete elukoht ei ole Eestis, mõnes teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsi Konföderatsioonis, peab osaühing, aktsiaselts või välismaa äriühing nimetama § 63¹ lõikes 1 sätestatud isiku. Nimetatud nõue ei reguleeri äriühingu ega tema juhatuse asukohta (mis peab jätkuvalt olema täiel määral Eestis ja millel on konkreetne tsiviilõiguslik tähendus), vaid on lisanõue puhuks, kui äriühingu juhatusel on faktiliselt minimaalne seos Eestiga (kui ühegi juhatuse liikme elukoht ei ole Eestis, tuleb määrata kontaktisik).

Kokkuvõtteks võib kehtiva õiguse pinnalt väita, et teatud juriidiliste isikute n-õ kaugjuhtimine Eestist eemal viibides ei ole lubatud, sest juhatuse ja juriidilise isiku asukoht langevad kokku ning kehtib nõue, et juriidiline isik ja selle juhatuse peavad asuma Eestis. Seetõttu teatud juriidiliste isikute distantsilt, täielikult väljaspool Eestit juhtimine (nt e-residendi poolt) ei ole kehtiva õiguse järgi lubatud.

Ühingu asukoha küsimusega on seotud ka tsiviilkohtumenetluse reeglid,

³ Vt A. Vutt. Äriühingute vastastikune tunnustamine ja asukohavahetus Euroopa Liidus. – Juridica II/2007, lk 107; Tsiviilseadustiku üldosa seadus. Kommenteeritud väljaanne. P. Varul jt (koost.). Tallinn: Juura 2010, § 29 punkt 3.1 (K. Saare); õigusloomes on ajalooliselt samuti juhatuse nõutava asukohana määratletud Eesti, vt Riigikogu VIII koosseisu poolt menetletud äriseadustiku ja sellega seotud seaduste muutmise seaduse eelnõu (209 SE) seletuskirja lk 2.

	<p>mis reguleerivad kohtualluvust.</p> <ul style="list-style-type: none">• Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 79 lg 1 kohaselt võib üldise kohtualluvusreegli kohaselt esitada hagi juriidilise isiku vastu tema asukoha järgi.• Valikulise kohtualluvuse reegli kohaselt võib kostja majandus- või kutsetegevusest tuleneva hagi esitada ka tema tegevuskoha järgi (TsMS § 84).• TsMS §-s 85 sätestatud valikulise kohtualluvusreegli kohaselt võib liikmesusel põhinev juriidiline isik, muu hulgas äriühing, või selle liige, osanik või aktsionär esitada liikmesusest või osalusest tuleneva hagi juriidilise isiku liikme, osaniku või aktsionäri vastu ka juriidilise isiku asukoha järgi (TsMS § 85).• TsMS § 101 sätestab erandliku kohtualluvuse reegli juriidilise isiku organi otsuse kehtetuks tunnistamise ja tühisuse tuvastamise asjadele. See tähendab, et juriidilise isiku organi otsuse kehtetuks tunnistamise või tühisuse tuvastamise asja kohtualluvuse võib määrata üksnes selle reegli kohaselt. Hagi juriidilise isiku organi otsuse kehtetuks tunnistamiseks ja tühisuse tuvastamiseks esitatakse juriidilise isiku asukoha järgi.• Suhtes Euroopa Liidu füüsiliste ja juriidiliste isikutega tuleb piiriüleste tsiviil- ja kaubandusasjade kohtualluvuse määratlemisel üldjuhul⁴ lähtuda Brüssel I (uuesti sõnastatud) määrusest.⁵ Brüssel I (uuesti sõnastatud) määruse art 24 lg-s 2 on sätestatud erandlik kohtualluvuse reegel ühinguõiguslike vaidluste kohtualluvuse määramiseks. See tähendab, et juhul, kui kohtualluvus tuleb määrata Brüssel I määruse järgi, tuleb ühinguõiguslike vaidluste puhul kohtualluvuse määramisel lähtuda üksnes sellest reeglist. Brüssel I (uuesti sõnastatud määruse) art 24 lg 2 kohaselt allub poolte alalisest elukohast (domitsiil) olenemata asi menetluste puhul, mille eesmärgiks on äriühingute, muude juriidiliste isikute või füüsiliste või juriidiliste isikute ühenduste asutamise või lõpetamise õiguspärasus või õigusvõime puudumine või nende organite otsuste kehtivus, erandlikult selle liikmesriigi kohtutele, kus on äriühingu, juriidilise isiku või ühenduse asukoht (ingl. k. <i>seat</i>). Asukoha kindlakstegemisel kohaldab kohus oma rahvusvahelise eraõiguse sätteid. Muude vaidluste puhul saab lähtuda Brüssel I (uuesti sõnastatud) üldisest kohtualluvusreeglit art 4 lg-s 1, mis lähtub kostja asukohast (domitsiil). Artikkel 63 kohaselt on määruse kohaldamisel äriühingu alaline asukoht (domitsiil) seal, kus on tema: a) põhikirja järgne asukoht (<i>statutory seat</i>); b) juhatuse asukoht või c) peamine tegevuskoht.• Suhtes Islandi, Norra või Šveitsi füüsiliste ja juriidiliste isikutega
--	---

⁴ Brüssel I (uuesti sõnastatud) määrust ei kohaldata suhtes Taani Kuningriigiga. Suhtes Taani Kuningriigiga kohaldatakse Euroopa Ühenduse ja Taani Kuningriigi vahelist kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist tsiviil- ja kaubandusasjades käsitlevat lepingut. – Euroopa Ühenduse ja Taani Kuningriigi vaheline kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist tsiviil- ja kaubandusasjades käsitlev leping. – ELT L 79, 21.3.2013, lk 4.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1215/2012, 12. detsember 2012, kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades. – ELT L 351, 20.12.2012, lk 1–32.

	<p>määratakse tsiviil- ja kaubandusasjades rahvusvaheline kohtualluvus kindlaks tsiviil- ja kaubandusasjade kohtualluvuse ja neid käsitlevate kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise konventsiooniga ehk nn Lugano II konventsiooniga.⁶ Konventsiooni art 22 lg 2 sisaldab erandliku kohtualluvuse reeglit ühinguõiguslike vaidluste kohta, mis lähtub ühingu asukohast (<i>seat</i>, mitte <i>domicile</i>), mis omakorda lähtub rahvusvahelise eraõiguse sätete kohaselt määratud ühingule kohaldatavast õigusest. Konventsiooni üldine kohtualluvusreegel lähtub ühingu asukohast (<i>domicile</i>), st asukohast, mis on Eestis asutatud äriühingu puhul kehtiva õiguse kohaselt määratud juhatase asukoha kaudu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehtivatest õigusabilepingutest on aktuaalsed Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni leping õigusabi ja õigussuhete kohta tsiviil-, perekonna- ja kriminaalasjades (RT II 1993, 16, 27) ning Eesti Vabariigi ja Ukraina leping õigusabi ja õigussuhete kohta tsiviil- ning kriminaalasjades (RT II 1995, 13/14, 63).⁷ Õigusabilepingud ei sisalda eriregulatsiooni ühinguõiguslike vaidluste kohtualluvuse määramiseks. Kohtualluvuse üldreegli järgi saab juriidilist isikut hageda õigusabilepingu lepinguriigis, kus asub juriidilise isiku haldusorgan, esindus või filiaal (õigusabilepingute art 21 lg 1). • See, kas hagi ühingu vastu on võimalik esitada muu välisriigi kohtusse, sõltub selle välisriigi kohtualluvuse kontrollimise regulatsioonist. <p>1.2. Registrikande hilisem tegemine/jõustumine, 1.3. Ärinime/nime (edaspidi: <i>nimi</i>) broneerimine, kokkuleppeline üleandmine</p> <p>Hetkel reguleerivad olukorda eelkõige äriseadustik, mittetulundusühingute seadus, sihtasutuste seadus ja tulundusühistuseadus. Kehtiva õiguse kirjeldust vt allpool punktides 4.2 ja 4.3.</p>
<p>2. Seotud strateegiad ja arengukavad</p>	<p>2.1. E-residentsusega seotud muudatused</p> <p>8.4.2015. a vastu võetud Vabariigi Valitsuse tegevuskava⁸ punktis 4.15 on märgitud järgmist: „<i>Rakendame e-residentsuse programmi eesmärgiga tuua Eestisse uusi investeringuid, töökohti, rahvusvahelist äritegevust ning sellega kaasnevat maksutulu. Arendame järjepidevalt e-kodanike tarbeks mõeldud teenuseid.</i>“.</p> <p>Eelkirjeldatud eesmärk on samas sõnastuses ettenähtud ka 29.5.2015. a vastu võetud „Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2015–2019“⁹</p>

⁶ Tsiviil- ja kaubandus asjade kohtu alluvuse ning neid käsitlevate kohtu otsuste tunnustamise ja täitmise konventsioon – protokollid. – ELT L 147, 10.06.2009, lk 5–43.

⁷ Lisaks on Eesti Vabariik sõlminud õigusabilepingud ka Poola (RT II 1999, 4, 22), Läti ja Leedu Vabariigiga (RT II, 1993, 6, 5), kuid kohtualluvuse kontrollimise osas õigusabilepingud enam ei kehti (Brüssel I (uuesti sõnastatud) määruse art 69, 70). Euroopa Liidus on kohtualluvuse kontrollimise reguleerimine Euroopa Liidu ainupädevuses.

⁸ Tegevuskava on kättesaadav Vabariigi Valitsuse kodulehelt: <https://valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/failid/re-sde-irl-valitsusliidu-lepe-2015.pdf>.

⁹ Tegevusprogramm on kättesaadav Vabariigi Valitsuse kodulehelt: <https://valitsus.ee/et/valitsuse-tegevusprogramm>.

	<p>punktis 4.15, millega seotud tegevusena on märgitud „10 miljoni e-eestlase programmi tegevuskava“.</p> <p>12.6.2014. a kiitis Vabariigi Valitsus „Avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2014–2016“¹⁰, mille punktis 5.4 on väljendatud eesmärgina järgmist: „Tegevuse eesmärgiks on parandada mitteresidentide võimalusi e-teenuseid kasutada ning ühiskonnaasjades ja ettevõtluses osaleda.“.</p> <p>Vabariigi Valitsus on võtnud eesmärgiks võimaldada ka e-residentidel ettevõtluses osaleda, mis hõlmab ka ettevõtjate väljaspool Eestit asutamist ja/või juhtimist.¹¹</p> <p>2.2. Registrikande hilisem tegemine/jõustumine, 2.3. Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine</p> <ul style="list-style-type: none">• Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2015–2019, Vabariigi Valitsuse „100 päeva plaan“¹² <p>Käesolevas VTK-s kirjeldatud regulatiivsed muudatused aitavad kaasa Eesti ettevõtluskeskkonna parandamisele. Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2015–2019 punkt 8.29 näeb ette järgmise eesmärgi: „Arendame ettevõtluskeskkonda sooviga luua Eestist atraktiivseima piirkonna maailmas. [...]“. Selle eesmärgi saavutamiseks ette nähtud üheks konkreetseks tegevuseks on küll „Parema ja konkurentsivõimelise ärikeskkonna regulatsiooni lähteülesanne“, kuid ka käesolevas VTK-s kirjeldatud muudatused aitavad selle eesmärgi saavutamisele kaasa. Ka Vabariigi Valitsuse „100 päeva plaani“ p 2.12 näeb ette järgmise prioriteetse tegevuse: „Majanduskasu edendamiseks ja tööjõumaksude vähendamiseks [...] arendame ettevõtluskeskkonda sooviga luua Eestist atraktiivseima piirkonna maailmas“.</p> <ul style="list-style-type: none">• „Ettevõtja õigus 2“¹³ <p>Ühinguõiguse ning äriregistri ja ettevõtjaportaali arendamisega seotud küsimusi on mainitud ka eelmise Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi¹⁴ kohaselt koostatud ja 29.1.2015 heaks kiidetud programmis „Ettevõtja õigus 2“, mis plaanitakse omakorda aluseks võtta eelmises lõigus</p>
--	--

¹⁰ Tegevuskava on kättesaadav Riigikantselei kodulehelt: <https://riigikantselei.ee/et/valitsuse-toetamine/avatud-valitsemise-partnerlus/tegevuskava-2014-2016>.

¹¹ Vabariigi Valitsus asutas e-residentsuse projekti ja juriidilise isiku välisriigist juhtimise küsimust ka 27.08.2015. a kabinetiistungil, kommenteeritud päevakord on kättesaadav Riigikantselei kodulehelt: <https://valitsus.ee/et/uudised/valitsuskabineti-noupidamise-paevakord-12>.

¹² Plaan on kättesaadav Vabariigi Valitsuse kodulehelt: https://valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/arengukavad/100_paeva_plaan.pdf.

¹³ 29.1.2015 Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud programm on kättesaadav Justiitsministeeriumi kodulehelt: <http://www.just.ee/et/uudised/ettevotlust-puudutav-oigus-peab-pidevalt-arenema>.

¹⁴ Eesti Reformierakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsiooni tegevuskava on kättesaadav Vabariigi Valitsuse kodulehelt: https://valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/failid/kevadkoalitsiooni_tegevuskava.pdf.

	<p>nimetatud „Parema ja konkurentsivõimelise ärikeskkonna regulatsiooni lähteülesande“ koostamisel¹⁵. Käesolevas VTK-s sisalduvaid küsimusi ei ole otseselt viidatud programmis nimetatud.</p>
<p>3. Tehtud uuringud</p>	<p>3.1. E-residentsusega seotud muudatused</p> <p>Justiitsministeeriumi algatusel paluti Tartu Ülikoolil kaardistada e-residentsuse projekti tsiviilõiguslikke riske¹⁶. Justiitsministeerium palus analüüsis välja tuua riske, mis seonduvad lahendusega, kus juriidilise isiku juhatuse ja/või registrijärgne asukoht ei oleks Eesti. Tartu Ülikool tõi välja järgmised riskid.</p> <p>3.1.1. Riskid, mida on võimalik väljatöötamiskavatsuses pakutud muudatustega maandada</p> <p>On võimalik välja tuua mitmeid tsiviilõiguslikke riske, kui kaotatakse juriidiliste isikute Eestis asumise nõue osaliselt (registri- või põhikirjajärgse Eesti asukoha nõude säilitamine) või täielikult (Eesti asukoha alase nõude täielik kaotamine). Tartu Ülikool on mitmel juhul rõhutanud, et mingigi side Eestiga tuleks siiski säilitada (kas juhatuse Eestis asumise nõude või ühingu põhikirja/registrijärgse asukohana Eesti määratlemise nõude kaudu). Alljärgnevalt toome välja konkreetsed Tartu Ülikooli tuvastatud riskid ja selgitame, kuidas väljapakutud lahendus peaks neid riske maandama.</p> <p>1) Kohtualluvus. Juriidilise isiku asukoha alaste nõuete täielikul kaotamisel muutuks raskemini prognoositavaks see, kas välisriigi kohtud selliste juriidiliste isikutega seotud vaidlusi üldse menetlusse võtavad, ning juhul, kui isikul puudub ka Eestis kohtualluvus, võidakse jõuda tulemuseni, kus juriidilist isikut ei ole võimalik hageda ei Eestis ega välisriigis. Nimelt juhul, kui kaotatakse Eestis asukoha omamise nõue, võib tekkida olukord, kus Eestis registreeritud juriidilisel isikul ei ole Eesti rahvusvahelise eraõiguse seisukohast Eestis asukohta (tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja nn Brüssel I (uuesti sõnastatud) määruse järgi määratletakse kohtualluvus ühingu asukohast lähtuvalt). Sellisel juhul ei saa nt Eesti äriühinguid ühinguõiguslikes vaidlustes Eesti kohtus hageda (nt osanikud ei saa vaidlustada koosoleku otsust). Kas sellised isikud saavad oma nõudega pöörduda välisriigi (kus ühingut juhitakse) kohtusse, sõltub sellest, milline on kohtualluvuse kontrollimise regulatsioon konkreetses välisriigis, kuhu hagi esitada soovitakse. Ei ole välistatud, et ka selle välisriigi õiguse kohaselt konkreetse äriühingu kohta hagi esitada ei saa, sest puudub selle riigi kohtualluvus. Nii võivad teatud osanikud/aktsionärid jääda ilma igasugusest võimalusest saada efektiivset õiguskaitset.</p> <p>Eelkirjeldatud riske peab Tartu Ülikool oluliseks. Samas peaks Justiitsministeeriumi pakutav lahendus aitama neid riske olulisel määral vähendada: kaotatakse küll nt osaühingute/aktsiaseltside juhatuse asukoha</p>

¹⁵ Vt Justiitsministeeriumi [kutset](#) konkurentsivõimelise ärikeskkonna juhtgrupi moodustamiseks: Justiitsministeeriumi dokumendiregistri viit: 10-4/4782-1; registreerimise kuupäev: 30.6.2015.

¹⁶ „E-residentsuse projekti tsiviilõiguslike riskide kaardistamine. Lõpparuanne“. Tartu Ülikool, 2015. Kättesaadav Riigikantselei kodulehelt: https://riigikantselei.ee/sites/default/files/content-editors/Failid/pka/e-residentsuse_tsiviiloiguslikud_riskid_lopparuanne_2015.pdf.

	<p>ruumilised piirangud, kuid sätestatakse nõue määratleda juriidilise isiku enda asukohana põhikirjas Eesti või Eesti kohaliku omavalitsuse üksus ja see kantakse ka äriregistrisse (registrijärgne asukoht). Need muudatused ei mõjuta küll kirjeldatud EL regulatsiooni sisu, kuid samas võivad siiski aidata kaasa sellele, et Eesti kohtulikku registrisse kantud juriidilise isikuga seotud vaidluseid saaks lahendada Eesti kohtutes. Regulatsiooni muutmisel tuleb arvesse võtta ka teatud riikidega sõlmitud õigusabilepinguid, mis võivad vajada muutmist.¹⁷</p> <p>2) <u>Tahteavalduse kättetoimetamine.</u> Eestis kehtiva tahteavalduste kättetoimetamise regulatsiooni kohaselt võib juriidilise isiku asukoht omada tähendust, lugemaks juriidilisele isikule saadetud tahteavaldus kättesaaduks. Nimelt loetakse kehtiva TsÜS § 69 lõike 2 teise lause kohaselt eemalviibijale tehtud tahteavaldus mh kättesaaduks, kui see on jõudnud tahteavalduse saaja asukohta ja tal on olnud mõistlik võimalus sellega tutvuda. Juriidilise isiku „asukohaks” nende sätete tähenduses loetakse kehtiva TsÜS § 29 lõikest 1 tulenevalt reeglina juriidilise isiku juhatuse või seda asendava organi asukohta. Eesti asukoha nõude kaotamisel suureneb võimalus, et näiteks Eestis registreeritud äriühingutele tahteavaldusi tegevatel isikutel võib Eesti materiaalõiguse kohaselt olla keerulisem sellistele äriühingutele tahteavaldusi edukalt kätte toimetada – isik, kellele tahteavaldus tuleb kätte toimetada, asub välisriigis. Tartu Ülikool on leidnud, et nt ka Eesti äriühingu faktilise (juhatuse asukoht) ja õigusliku asukoha (registrijärgne asukoht) lahutamine võib vähendada tahteavalduse tegemises osalevate isikute, sh saaja ja tegija õiguskindlust laiemalt. Tartu Ülikool märgib, et lahendus, kus tahteavaldus loetakse edukalt kättetoimetatuks just nt ühingu registrijärgsele asukohale, ja mitte faktilisele asukohale, on küll tahteavalduse tegija huve kaitsev lahendus, kuid samas mitte alati tahteavalduse saaja huve kaitsev lahendus. Samas leiame, et väljapakutav lahendus (kindel kontaktisik Eestis) peaks riski (tahteavalduste kättetoimetamise keerukuse suurenemine) aitama vähendada: tahteavalduse tegija ei saa mõjutada tahteavalduse saaja konkreetset asukohta, mistõttu tema tahteavalduse (seadusjärgselt) kättetoimetatuks lugemine ka juriidilise isiku määratavale Eesti kontaktisikule peaks tahteavalduse tegija kantavaid riske vähendama. Välisriigist faktiliselt juhitud juriidiline isik, kui tahteavalduse saaja, aga saab eeldada, et temale mõeldud tahteavaldused on tema enda määratletud kontaktisiku kaudu „ligipääsetavad“.</p> <p>3) <u>Menetlusdokumentide kättetoimetamine.</u> Menetlusdokumentide kättetoimetamise põhimõtetes otseselt midagi e-residentide puhul ei muutuks – Eestis kehtiv menetlusdokumentide kättetoimetamise regulatsioon, sh välislepingud ja EL õigusaktid, ei kasuta äriühingu „asukoha“ ühendava seosena dokumentide kättetoimetamise kontekstis.</p>
--	---

¹⁷ Euroopa Liidus on kohtualluvuse reguleerimine Euroopa Liidu ainupädevuses. Õigusabilepingud Läti, Leedu ja Poolaga kehtivad üksnes nende kohtulahendite suhtes, mis tehti enne vastavate riikide Euroopa Liiduga liitumist ja uute vaidluste kohtualluvuse määramisel õigusabilepingud enam ei kehti (Brüssel I (uuesti sõnastatud) määruse art 69, 70). Liikmesriigid omavahelisi varem sõlmitud õigusabilepinguid Euroopa Liidu ainupädevusse jäävas osas muuta ei saa. Euroopa Liidu liikmete puhul, v.a Taani Kuningriik, määratakse kohtualluvus tsiviil- ja kaubandusasjades kindlaks Brüssel I (uuesti sõnastatud) määruse sätete kohaselt.

Samas suureneb tõenäoliselt halduskoormus, sest Eesti kohtutel ja muudel ametiasutustel tuleb hakata aina enam toimetama dokumente kätte välisriigis. Väljatöötamiskavatsuses pakutav lahendus peaks seda riski mõneti maandama (menetluskumendid loetakse kättetoimetatuks ettevõtja viidatud kontaktisikule). Samas jääb oht, mida Eesti õigusega ei ole võimalik mõjutada, et selliseid kohtulahendeid välisriigis ei tunnustata.

4) Eesti juriidiliste isikute tunnustamine välisriigis. Välisriigid, mis lähtuvad äriühingute tunnustamisel n-ö asukohateooriast, ei pruugi tunnustada välisriigist faktiliselt juhivat Eesti äriühingut Eesti äriühinguna. Isegi Euroopa Liidu riikide puhul tuleb arvestada, et Euroopa Kohtu viimaste aastate kohtupraktika näib liukuvat selles suunas, et Euroopa Kohtu varasem seisukoht, mis ei nõudnud ühingu tunnustamiseks registririigi ühinguna teiste liikmesriikide poolt mingit sidet registririigiga, ei pruugi enam täielikult kehtida ning tunnustamise eelduseks võib saada just mingisuguse faktilise sideme eksisteerimine registririigiga. Hetkel on veel vara tõsikindlalt öelda, kas see on või saab Euroopa Kohtu praktikaks (lahendid on ebaselged; õiguskirjanduses on esindatud erinevad seisukohad; sekundaarsed õigusaktid puuduvad), kuid juhul, kui see nii oleks, siis käsitaks nt Saksa jurisdiktsioon Eesti osaühingut, mille juhatus ja kogu tegevus asub Saksamaal, hoopis Saksa seltsinguna või täisühinguna, millega kaasneks omakorda osanike piiramatu isiklik vastutus¹⁸. Sama probleem võib ilmneda ka kolmandate riikidega seoses. Sellisel juhul kaoks e-residendi poolt Eestis nt osaühingu asutamise (sealjuures muu sideme Eestiga puudumisel) mõttekus. Meie pakutav lahendus – säilitada mingigi side (kui ühegi juhatuse liikme elukoht ei ole Eestis, tuleb määratleda kontaktisik, lisaks registrijärgse asukohana Eesti määratlemine) – aitab seda riski teatud vähendada.

3.1.2. Muud riskid

Tartu Ülikool on toonud välja hulganisti võimalikke lisaprobleeme, mis kaasnevad e-residentsuse projektiga laiemalt: nt ettevõtlus- ja ärikeeldude alane problemaatika (raske tagada nii Eesti kui välismaiste keeldude kohaldamist vastavalt välisriigis või Eestis); vajadus kohaldada välisriigi õigust sagedamini õigussuhetele, millesse Eesti juriidilised isikud astuvad; kohtulahendite tunnustamise ja täidetavaks tunnustamise ning tõendite kogumise ja menetlusabi andmise alased probleemid; aga ka täite- ja pankrotimenetlusega seonduvad kitsaskohad (täitemenetluse territoriaalsuse printsiip, pankrotimenetluses põhiühvide keskmee muutumine). Tõenäoliselt suureneb halduskoormus nii riigile kui ka

¹⁸ Nt Saksamaa Liitvabariigi õiguses eristatakse osaühingu ja aktsiaseltsi juhatuse asukohta ja äriühingu asukohta selliselt, et Saksa *Handelsregister*-ile tuleb esitada äriühingu asukoht omavalitsusüksuse, teatud piirkondades lausa linnaosa täpsusega (kohtualluvuse täpsemaks määratlemiseks), samuti tuleb esitada ka Saksamaa aadress, mille kaudu saab äriühinguga kontakteeruda. Selle aadressi otsustab äriühing oma vabal valikul ja see võib olla äriühingu mingi üksuse tegevuskoht, aga ka nt osaniku isiklik aadress vmt, samuti võib määrata ka mõne kolmanda isiku, nt advokaadi aadressi kontaktaadressiks (kes peab sellega nõus olema). Ka Saksa seaduseandja jaoks on olnud oluline „ankurdada“ äriühing Saksa õiguse külge, et kaitsta siseriiklike äriühinguid, võlausaldajaid ning vähemusaktionäre võimalike kuritarvituste ning õigusselgusetute olukordade eest. Juhatus asukohale Saksamaal piiranguid ei seata – ühinguid võib juhtida ka välisriigist.

	<p>isikutele, kes omavad õigussuhteid peamiselt välisriigis tegutsevate e-residentidega, ja suhtlemine e-residentidega võib osutada tsiviilkäibes igast aspektist kulukamaks kui Eestis asuvate isikutega. Tuleb arvestada, et neid riske on üksnes Eesti õigusaktides tehtavate muudatuste kaudu praktiliselt võimatu maandada, sest tekkivatel õigussuhetel võib mitmel juhul olla puutumust ka välisriigi õigusega.</p> <p>3.2. Registrikande hilisem tegemine/jõustumine</p> <p>Uuringuid ei ole läbi viidud. Praktikas esinevaid probleeme on kirjeldanud Advokatuur ja Sotsiaalministeerium:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Advokatuuri äriõiguse komisjoni 10.3.2015 kiri (Justiitsministeeriumi dokumendiregistri viit: 10-4/2089-1; registreerimise kuupäev: 10.3.2015) (lk 3); • Advokatuuri äriõiguse komisjoni 5.1.2015 kiri (Justiitsministeeriumi dokumendiregistri viit: 7-7/14-9016; registreerimise kuupäev: 6.1.2015) (lk 6 j); • Advokatuuri äriõiguse komisjoni 20.6.2014 kiri (Justiitsministeeriumi dokumendiregistri viit: 7-7/14-4763; registreerimise kuupäev: 25.6.2014) (lk 3 j); • Sotsiaalministeeriumi 16.3.2015 kiri (Justiitsministeeriumi dokumendiregistri viit: 10-4/2238-1; registreerimise kuupäev: 16.3.2015); • Sotsiaalministeeriumi 19.10.2011 kiri (Justiitsministeeriumi dokumendiregistri viit: 2.3-5/13538; registreerimise kuupäev: 19.10.2011). <p>3.3. Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine</p> <p>Uuringuid ei ole läbi viidud. Praktikas esinevaid probleeme on kirjeldanud Advokatuur:</p> <p>Advokatuuri äriõiguse komisjoni 5.1.2015 kiri (Justiitsministeeriumi dokumendiregistri viit: 7-7/14-9016; registreerimise kuupäev: 6.1.2015) (lk 7 j).</p>
--	--

II. Probleem, sihtrühm ja eesmärk

<p>4. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus</p>	<p>4.1. E-residentsusega seotud muudatused</p> <p>Alates 1. detsembrist 2014. a on isikut tõendavate dokumentide seaduse (ITDS) 5¹. peatüki järgi võimalik taotleda e-residenti digitaalset isikutunnistust isikul, kellel on seos Eesti riigiga või põhjendatud huvi kasutada Eesti riigi e-teenuseid (ITDS § 206 lg 1). Selle seadusemuudatuse põhjustanud nn e-residentsuse projekti üheks eesmärgiks on hõlbustada välisriikide isikutel Eestis pakutavate e-lahenduste kasutamist, sh asutada juriidilisi isikuid, omada neis osalusi ning kuuluda nende juhtorganitesse. Kehtiva õiguse kohaselt vaadeldakse</p>
--	--

teatud äriühingute – osäühingute/aktsiaseltside/tulundusühistute – asukohana üksnes juhatuse asukohta, mis peab asuma Eestis. Nõue, et äriühingu juhatus peab asuma Eestis, muudab Eesti e-residentide jaoks ilmselt vähem-atraktiivseks (ühingute „kaugjuhtimine“ pole lubatud).

Määratledes äriühingu asukoha tema juhatuse asukoha järgi, arvestades, et e-residentide asutatud ühingute puhul ei asuks juhatused ilmselt faktiliselt Eesti Vabariigis, ei oleks teoreetiliselt rahvusvahelise ja siseriikliku kohtualluvuse reeglite kohaselt tagatud ühinguga seotud vaidluste lahendamine Eesti kohtutes. Probleem on teoreetiline – käesoleval ajal ei ole teada, et Eesti kohus oleks lähtunud kohtualluvuse määramisel Eestis asutatud äriühingu juhatuse faktilisest asukohast ning keeldunud kohtualluvuse sätete kohaselt hagi ühingu vastu menetluse võtmast. Samas e-residentide ja nende poolt asutatud ühingute arvu kasvu ning põhjendatud eeldusega, et nende ühingute juhatus ei asu Eestis, kuid Eesti õigus määratleb ühingu asukohta juhatuse asukoha kaudu ja juhatuse asukoha kaudu määratletud ühingu asukohast lähtuvad ka kohtualluvuse sätted, ei oleks välistatud kohtupraktika muutumine tulevikus. Kui ka asjakohase välisriigi kohtualluvusreeglite kohaselt ei ole selliste ühingute vaidluste menetlemine tagatud, on teoreetiline oht, et võlausaldajate, osanike ja aktsionäride õigused võivad jääda kaitseta.

4.2. Registrikande hilisem tegemine/jõustumine

Kehtiva õiguse kohaselt ei ole avalduse esitajal kande tegemise ja jõustumise täpset aega võimalik ette teada või määrata, vaid see sõltub registripidajast, kes peab kandeavalduse läbi vaatama seaduses sätestatud tähtaja jooksul (sõltuvalt menetluse liigist reeglina ühe või viie tööpäeva jooksul, ÄS § 53). Registripidaja võib teha ka puuduste kõrvaldamise määruse või kande tegemisest keelduda. Kanne jõustub koheselt kande tegemisel (ÄS § 68 lg 1, § 34 lg 1).

Kehtiv regulatsioon muudab juriidilise isiku jaoks komplitseerituks ettevalmistuste tegemise kande jõustumiseks ning vajalike registriühiste muudatuste jõustamise (nt organisatoorsed muudatused, uue nime kasutuselevõtmine). Kande tegemiseni puudub kindlus kande jõustumise võimalikkuse ja selle täpse aja osas. See tingib vajaduse teha kõik vajalikud ettevalmistused olukorras, kus kande tegemine ja jõustumine ei ole veel kindel. Samuti puudub nt võimalus ühildada ühinemise või osakapitali suurendamise jõustumine uue kalendriaasta algusega vms.

4.3. Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine

Kehtiva õiguse kohaselt peab juriidiline isik oma nime muutmiseks otsustama põhikirja/ühingulepingu muutmise ja esitama vastavasisulise kandeavalduse (vt nt ÄS §-d 82 jj, § 139 lg 1 p 1, § 145 lg 1 p 1, § 175, MTÜS § 7 lg 1 p 1, § 8 lg 1, § 10 lg 1 p 1). Kandemenetluses kontrollib registripidaja, kas nimi on vaba, vastab seaduses sätestatud nõuetele ja kas konkreetne juriidiline isik võib seda oma nimena kasutada (ÄS §-d 8 jj, 52, MTÜS § 4, SAS § 3). Kasutusele võetav nimi peab erinema teistest konkreetsetesse registrisse kantud nimedest (ÄS § 11 lg 1, MTÜS § 4 lg 1,

	<p>SAS § 3 lg 1).</p> <p>Kehtiva regulatsiooni valguses on juriidilise isiku nime muutmine komplitseeritud. Kuni kande tegemiseni puudub kindlus konkreetse nime kasutuselevõtu võimalikkuse osas, sh selles osas, et soovitud nime ei soovi kasutusele võtta mõni teine juriidiline isik. Samas on uue nime kasutuselevõtuks reeglina vaja teatud ettevalmistusaeg (nt tuleb ärinime hakata näidama ühingu dokumentidel ja veebilehel, ÄS § 15 lg 2). Samuti on raskendatud nime üleandmine ühelt juriidiliselt isikult teisele, kuna registris nime muutmise protsessi ajal võib selle kasutusele võtta kolmas juriidiline isik.</p>
<p>5. Sihtrühm</p>	<p>5.1. E-residentsusega seotud muudatused</p> <p>Sihtrühmaks on kõik potentsiaalselt end Eestiga siduda tahtvad isikud ja kes soovivad asutada Eesti registritesse kantavaid juriidilisi isikuid ja/või neid distantsilt juhtida. E-residentsuse projekti üks deklareeritud eesmärk on olnud kuni 10 miljonit e-residenti aastaks 2025.¹⁹</p> <p>Sihtrühmaks on praktiliselt kõik tsiviilkäibe osalised (nii era- kui ka avalik sektor), kes e-residentidega kokku puutuvad ja õigussuhteid omavad. Sihtrühmaks on ka kohtud, kes e-residentidega seotud vaidlusi lahendavad, samuti kitsamalt Tartu Maakohtu registriosakond kui äriregistri pidaja. Puudutatud on ka e-äriregistrit haldav Registrate ja Infosüsteemide Keskus.</p> <p>Sihtrühmaks on ka juba asutatud juriidilised isikud, kelle asukoha (sh juhatuse asukoha) alast regulatsiooni plaanitakse muuta.</p> <p>5.2. Registrikande hilisem tegemine/jõustumine, 5.3. Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine</p> <p>Sihtrühmaks on kõik äriregistrisse ja mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud juriidilised isikud, kes soovivad kande hilisemat tegemist/jõustumist või nime broneerimist.</p> <p>Muudatuste rakendamise seotud sihtrühmaks on eelkõige Tartu Maakohtu registriosakond. Puudutatud on ka e-registreid toestav Registrate ja Infosüsteemide Keskus.</p>
<p>6. Eesmärk ja saavutatava olukorra olukorra kirjeldus</p>	<p>6.1. E-residentsusega seotud muudatused</p> <p>Muudatuste eesmärgiks on võimaldada äriühinguid (eelkõige osaühinguid ja aktsiaselts) juhtida ka välisriigist, mis võimaldab laiemal ringil isikutel osaleda Eesti majanduskäibes, sh kasutada Eestis kasutusel olevad e-teenuseid. Sidudes äriühingu asukoha lahti tema juhatuse asukohast, nähes ette samas kohustuse määratleda äriühingu enda (põhikirja- ja registrijärgse-) asukohana Eesti, on võimalik määrata kohtualluvus äriühingu asukohast lähtuva kohtualluvusreegli kohaselt ka juhul, kui äriühingu juhatuse ei asu Eestis. Eestis asutatud äriühingute ühinguõiguslikke vaidlusi ja muid ühingu vastu esitatud hagisid on</p>

¹⁹ <https://www.mkm.ee/et/uudised/10-miljoni-e-eestlase-programmi-viib-ellu-easi-juurde-loodav-meeskond>; <https://e-estonia.com/taavi-kotka-promises-10-million-e-estonians-2025/>.

	<p>võimalik menetleda Eesti kohtus.</p> <p>6.2. Registrikande hilisem tegemine/jõustumine</p> <p>Üldiseks eesmärgiks on ärikeskkonna parandamine ettevõtlusvabaduse suurendamise kaudu. Muudatustega soovitakse saavutada olukord, kus juriidilistel isikutel on soovi korral juba enne kande tegemist/jõustumist teatud aja jooksul võimalikult suur kindlustunne kande tegemise ja jõustumise aja osas, seda nt selleks, et teostada registrikande tegemise/jõustumisega seotud vajalikud ettevalmistused. Samuti oleks võimalik määrata kande tegemine ja jõustumine konkreetsele kuupäevale, nt ühinemise või osakapitali suurendamise jõustumine uue kalendriaasta algusesse vms.</p> <p>Siiski ei ole kande tegemine/jõustumine täielikult garanteeritud, kuna teatud kandeid peaks saama teha ja jõustada ka varem (nt sundlõpetamine jms). Samuti ei ole täielikult garanteeritud, et kanne tehakse ja see jõustub just kandeavalduses määratud tähtpäeval, seda nt siis, kui registripidaja kasutab võimalust kandeavalduse läbivaatamise tähtaega erilist kontrollimist vajavate asjaolude tõttu pikendada (ÄS § 53 lg 3).</p> <p>6.3. Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine</p> <p>Üldiseks eesmärgiks on ärikeskkonna parandamine ettevõtlusvabaduse suurendamise kaudu. Muudatustega soovitakse saavutada olukord, kus juriidilisel isikul on soovi korral teatud aja jooksul võimalikult suur kindlustunne soovitud nime kasutuselevõtu võimalikkuse osas, seda nt selleks, et teostada vajalikud ettevalmistused nime kasutuselevõtuks ja takistada teistel juriidilistel isikutel sellel ajal soovitud nime omandada. Õiguskindlamaks muutuks ka nime ühelt juriidiliselt isikult teisele üleandmise protsess.</p>
--	---

III. Kaalutud lahendused

7. Kaalutud võimalikud lahendused	Avalikkuse teavitamine	X	Rahastamise suurendamine	X	Mitte-midagi-tegemine	X
	Senise regulatsiooni parem rakendamine	X	De-regulatsioon	X	Uue regulatsiooni loomine	X
	Muu (palun täpsusta): -					
7.1. Kaalutud võimalike lahenduste võrdlev analüüs	7.1.1. E-residentsusega seotud muudatusega					
	<p>Võimalike lahendustena on kaalutud mitte-midagi-tegemist, deregulatsiooni ja uue regulatsiooni loomist. Muud variandid ei aitaks eesmärgi (võimaldada juriidilise isiku juhatusel asuda Eestist eemal) saavutamisele kaasa (avalikkuse teavitamine kehtivaid nõudeid ei muuda, rahastamise suurendamise abil ei saa samuti kehtivaid nõudeid leevendada ning senise regulatsiooni parem rakendamine ei vii samuti kehtivate nõuete võimaliku leevendamiseni). Mitte-midagi-tegemine kui variant viiks e-residentsuse projekti eesmäärke arvestades selleni, et</p>					

õiguslikult ei saa olema vähemalt osaühingute/aktsiaseltside puhul võimalik juhtida juriidilisi isikuid väljaspool Eestit. Sellisel juhul jääb saavutamata eesmärk ärgitada e-residente Eesti e-teenuseid Eestis otseselt viibimise kohustuseta kasutama ja osalema Eesti majanduskäibes distantsilt.

Deregulatsioon lahendusvariandina tähendaks seda, et kaotataks ära igasugused nõuded juriidilise isiku juhatuse asukoha, aga ka juriidilise isiku enda asukoha suhtes. Selline lahendus aga ei oleks piisavalt õiguskindel, sest Eesti äriregistrisse kantud äriühingul võib puududa sellisel juhul igasugune side Eestiga ning huvitatutel ei ole võimalik juriidilise isikuga edukalt kontakteeruda. Üksikjuhtudel võib Eesti kohtute kohtualluvuse võimalikkus muutuda kaheldavaks, samuti täitemenetluse teostamise kui ka tahteavalduse/menetlusdokumentide kättetoimetamise edukus (vt lähemalt p 3.1).

Võimaliku variandina on kaalutud kehtiva regulatsiooni muutmist ning kõigist variantidest peaks just kehtiva regulatsiooni muutmise kaudu saavutatama e-residentsuse projekti eesmärgid, samuti maandatama teatud projektist tulenevad riskid (vt p 6.1).

7.1.2. Registrikande hilisem jõustumine

Kande hilisema tegemise ja jõustumise taotlemine vajalike ettevalmistuste tegemiseks ning kande tegemine/jõustumine konkreetsetel kuupäeval on saavutatav uue regulatsiooni loomisega. Registrimenetlus on formaliseeritud menetlus, mille reeglid on sätestatud õigusaktis. Uue regulatsiooni loomise vastu võivad rääkida sellega kaasnevate vajalike infotehnoloogiliste arendustööde väga suur maht ja kulud, samuti registripidaja koormuse kasv ning võimalik registri õigusselguse ja kindluse vähenemine (vt lähemalt allpool p 10.2).

Alternatiivse lahendusena on välja toodud registripidajaga kokkuleppimine kande tegemiseks konkreetsetel – seadusega ettenähtud ajaraamistikku jääval – kuupäeval, aga see aitab soovitud eesmärgi saavutada vaid osaliselt, samuti on see õiguslikult ebakindel lahendus. Lisaks suureneb registripidaja töökoormus.

Mitte-midagi tegemise korral kande tegemise/jõustumisega seotud praktilised probleemid säilivad.

Probleemi ei ole võimalik lahendada ka avalikkuse teavitamise, rahastamise suurendamise, senise regulatsiooni parema rakendamise või deregulatsiooniga, kuna kande hilisem tegemine/jõustumine vajab õiguslikku alust, mis kehtivas õiguses puudub.

7.1.3. Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine

Nime broneerimine ning seeläbi nime kasutuselevõtuks vajaliku ettevalmistusaja tagamine ja kasutatava nimega võrdväärse kaitse andmine broneeritud nime omajale, samuti nime ühelt isikult teisele üleandmise protsessi õiguskindlamaks muutmine on saavutatav uue

	<p>regulatsiooni loomisega. Uue regulatsiooni loomise vastu võivad rääkida sellega kaasnevate vajalike infotehnoloogiliste arendustööde maht ja kulud, registripidaja koormuse kasv ning õigusselguse vähenemise oht (vt lähemalt allpool p 10.3).</p> <p>Soovitud tulemus oleks osaliselt saavutatav ka ainuüksi punktis 7.1.2 kirjeldatud registrikande hilisema tegemise/jõustumise võimaldamisega. Samas võimaldaks mõlema regulatsiooni loomine juriidilisel isikul valida, kui suurt kindlust vs otsustusvabadust ta nime muutmise ettevalmistamise protsessis soovib: hiljem jõustuva kande taotlemine on õiguskindlam lahendus, kuna kande eeldused on lõplikult kontrollitud ja kande tehtud, nime broneerimise korral on aga juriidilisel isikul ettevalmistusprotsessis võimalus veel esialgselt kavandatud nime muuta, samuti võiks broneerimise maksimaalne kestvus olla pikem kui kande jõustumise edasilükkamise maksimaalne tähtaeg (vt põhjendusi allpool p 10.3). Samuti oleks soovitud tulemust osaliselt võimalik saavutada ka soovitava nime kaubamärgina registreerimise kaudu, kuid see annab kaitse üksnes sellisel tegevusalal tegutseva juriidilise isiku osas, mille suhtes kaubamärk on kaitstud (ÄS § 12 lg 3; kaubamärgiseaduse § 10 lg 1 p 4).²⁰</p> <p>Mitte-midagi tegemise korral nime muutmise seotud praktilised probleemid säilivad. Probleemid säilivad üksnes osaliselt, kui otsustatakse kehtestada hiljem jõustuva kande regulatsioon. Samas langevad ära üle-eelmises lõigus kirjeldatud tagajärjed.</p> <p>Probleemi ei ole võimalik lahendada ka avalikkuse teavitamise, rahastamise suurendamise, senise regulatsiooni parema rakendamise või deregulatsiooniga, kuna nime broneerimine vajab õiguslikku alust, mis kehtivas õiguses puudub.</p>
<p>7.2. Kokkuvõte</p>	<p>7.2.1. E-residentsusega seotud muudatused</p> <p>Kokkuvõtteks on asjakohasem ja efektiivsem lahendus muuta kehtivaid õigusakte, leevendades ühelt poolt äriühingu juhatuse asukoha alaseid nõudeid, kehtestades teiselt poolt tasakaalustava meetmena Eesti kontaktisiku määratlemise nõude juhul, kui juhatuse ühegi liikme elukoht ei ole Eesti.</p> <p>7.2.2. Registrikande hilisem tegemine/jõustumine, 7.2.3. Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine</p> <p>Eespool kirjeldatud probleeme on võimalik lahendada üksnes uue regulatsiooni loomise kaudu. Samas toob loodav regulatsioon kaasa mahukate ja kulukate infotehnoloogiliste arendustööde mahu, registripidaja koormuse kasvu ning registri kindluse ja õigusselguse vähenemise ohu. Need tagajärjed jäävad ära mitte-midagi tegemise korral.</p>

IV. Kavandatav õiguslik regulatsioon

<p>8. Kavandatava regulatsiooni</p>	<p>8.1. E-residentsusega seotud muudatused</p>
--	---

²⁰ Vt selle kohta nt Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 25.2.2015 määrust nr [3-2-1-162-14](#).

<p>õiguslikud raamid (<i>sh põhiseadusega määratletud raamid ning Euroopa Liidu ja muu rahvusvahelise õigusega määratletud raamid</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Plaanitav regulatsioon ei ole põhiseadusega vastuolus. <p>Muudatused on puutumuses põhiseaduse §-ga 31 (Eesti kodanike ettevõtlusvabadus ja õigus kuuluda mittetulundusühingutesse ja liitudesse, võrdväärsed õigused on ka Eestis viibivatel välisriigi kodanikel ja kodakondsuseta isikutel, kui seadus ei sätesta teisiti). Eestis mitteviibivatele välisriigi kodanike ettevõtlusvabadus otseselt põhiseaduse mainitud paragrahvi kaitsealasse ei kuulu. Samas on muudatused universaalsed ja pole otseselt seostatud üksnes e-residentidega, seetõttu on muudatustel siiski puutumus ka §-ga 31. Samuti, eriti mittetulundusühingutesse kuulumisega seonduvad muudatused omaksid puutumust PS §-ga 48 (eelkõige selle 1. lause: „<i>Igäihel on õigus koonduda mittetulundusühingutesse ja -liitudesse. Erakondadesse võivad kuuluda ainult Eesti kodanikud.</i>“, nn ühinemisvabadus). Normi kaitsealasse kuuluvad kõik inimesed, samuti eraõiguslikud juriidilised isikud, mille tegevuse eesmärk seda võimaldab²¹. Hetkel väljapakutavad lahendused aga mittetulundusühinguid ei puuduta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plaanitav regulatsioon on Euroopa Liidu õigusega kooskõlas. <p>Asustamisvabadust reguleerivas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 49 on sätestatud järgmist: „<i>[...] keelatakse piirangud, mis kitsendavad liikmesriigi kodaniku asutamisvabadust teise liikmesriigi territooriumil. Niiviisi keelatakse ka piirangud, mis takistavad mis tahes liikmesriigi territooriumile asunud liikmesriigi kodanikel rajada esindusi, filiaale ja tütarettevõtjaid. Kui kapitali käsitleva peatüki sätetest ei tulene teisiti, hõlmab asutamisvabadus õigust alustada ja jätkata tegutsemist füüsilisest isikust ettevõtjana ning asutada ja juhtida ettevõtjaid, eriti äriühinguid artikli 54 teises lõigus määratletud tähenduses, neil tingimustel, mida oma kodanike jaoks sätestab selle riigi õigus, kus niisugune asutamine toimub.</i>“ Seega on väljapakutud muudatused seotud nii EL toimimise lepingu artikliga 49 kui ka artikliga 54: liikmesriikidel tuleb tunnustada õigust alustada ja jätkata tegevust füüsilisest isikust ettevõtjana ning asutada ja juhtida ettevõtjaid (eriti lepingu artiklis 54 loetletuid) samadel tingimustel, mis oma kodanike jaoks on riigis ettenähtud.</p> <p>Muudatused seonduvad ka kohalduva õiguse</p>
---	---

²¹ Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. E.-J. Truuväli (toim.). Tallinn 2012 (edaspidi: PS kommentaar), § 48 punkt 14 (O. Kask/Ü. Madise).

	<p>määratlemisega. Nimelt eristatakse kohalduva õiguse määramisel peamiste teooriatena asukohateooriat (ingl. k. <i>real seat theory</i>; sks. k. <i>Sitztheorie</i>) ja inkorporatsiooniteooriat ehk asutamiskoha teooriat (<i>incorporation theory</i>; <i>Inkorporationstheorie/Gründungstheorie</i>).</p> <p>Asukohateooria kohaselt kohaldatakse ühingu selle riigi õigust, kus asub tema juhatus. Inkorporatsiooniteooria kohaselt kohaldatakse juriidilisele isikule selle riigi õigust, kus ta on asutatud (registrisse kantud). Eesti kohaldab REÕS § 14 kohaselt põhireeglina inkorporatsiooniteooriat; aga juhul, kui ühingu juhatakse Eestist või ta tegutseb peamiselt Eestis, tuleb kohaldamisele asukohateooria ja Eesti siseriiklik õigus. Side Eestiga võib olla või lähitulevikus oluliseks saada ka selleks, et Eestis registreeritud ühingu tunnustataks ka teistes EL riikides. Euroopa Kohtu viimaste aastate kohtupraktika²² näib liikuvat selles suunas, et Euroopa Kohtu varasem seisukoht, mis ei nõudnud ühingu (õigusvõime) tunnustamiseks teiste liikmesriikide poolt mingit sidet registririigiga, ei pruugi enam täielikult kehtida ning tunnustamise eelduseks võib saada mingisuguse faktilise sideme eksisteerimine registririigiga. Hetkel on veel vara tõsikindlalt öelda, kas see on või saab Euroopa Kohtu praktikaks (lahendid on ebaselged; õiguskirjanduses on esindatud erinevad seisukohad), kuid juhul, kui see nii oleks, siis käsitaks nt Saksa jurisdiktsioon Eesti osaühingu, mille juhatus ja kogu tegevus asub Saksamaal, hoopis Saksa seltsinguna või täisühinguna, millega kaasneks omakorda osanike piiramatult isiklik vastutus. Sama probleem võib ilmneda ka kolmandate riikidega seoses. Sellisel juhul kaoks e-residendi poolt Eestis nt osaühingu asutamise (sealjuures muu sideme Eestiga puudumisel) mõttekus, sest Saksamaal käsitatakse seda osaühingu Saksamaal õiguse alusel seltsingu või täisühinguna. Just neid riske peaks maandama käesolevas VTK-s väljapakutud lahendus.</p> <p>Suhetes Euroopa Liidu füüsiliste ja juriidiliste isikutega lähtutakse piiriüleste tsiviil- ja kaubandusasjade kohtualluvuse määratlemisel üldjuhul²³ lähtuda Brüssel I (uuesti sõnastatud) määrusest. Üldine kohtualluvusreegel lähtub äriühingu alalisest asukohast (domitsiil); ühinguõiguslikele vaidlustele kohalduv erandlik kohtualluvuse reegel lähtub ühingu asukohast (ingl. k.</p>
--	--

²² Olulisemad Euroopa Kohtu lahendid: 13.12.2005 [otsus](#) kohtuasjas nr C-411/03 (*Sevic*) – piiriülene ühinemine sisserände vormis, 16.12.2008 [otsus](#) kohtuasjas nr C-210/06 (*Cartesio*) – piiriülene registreeritud asukoha muutmine väljarände vormis, 12.7.2012 [otsus](#) kohtuasjas nr C-378/10 (*Vale*) – piiriülene registreeritud asukoha muutmine sisserände vormis.

²³ Brüssel I (uuesti sõnastatud) määrust ei kohaldata suhetes Taani Kuningriigiga; lisaks kohaldatakse kindlat valdkonda reguleerivaid konventsioone – vt joonealune märkus p-s 1.

	<p><i>seat</i>), mis määratakse kindlaks vastavalt rahvusvahelise eraõiguse sätetele. Muudatus ei peaks mõjutama senist režiimi Brüssel I (uuesti sõnastatud) alusel kohtualluvuse kindlaksmääramisel.</p> <ul style="list-style-type: none">• Plaanitav regulatsioon on puutumuses rahvusvahelise õigusega. <p>Eesti on sõlminud nn õigusabilepingud Leedu, Läti, Poola ja Ukrainaga, samuti Venemaa Föderatsiooniga. Nimetatud lepingutes on reguleeritud erinevaid õigusabi ja õigussuhete alaseid küsimusi nii tsiviil- kui ka kriminaalasjades (mh dokumentide kättetoimetamine, kohtu pädevus, õigusabi). Tuleb kaaluda, kas viidatud lepinguid tuleks muuta, arvestades uute võimalustega, mida pakub e-residentsuse projekt.²⁴</p> <p>Suhetes Islandi, Norra või Šveitsi füüsiliste ja juriidiliste isikutega määratakse tsiviil- ja kaubandusajades rahvusvaheline kohtualluvus kindlaks tsiviil- ja kaubandusajade kohtualluvuse ja neid käsitlevate kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise konventsiooniga ehk nn Lugano II konventsiooniga.</p> <p>8.2. Registrikande hilisem tegemine/jõustumine, 8.3. Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine</p> <ul style="list-style-type: none">• Plaanitav regulatsioon ei ole põhiseadusega vastuolus.²⁵ <p>Ühinguõigusliku regulatsiooni alused on kindlaks määratud Eesti Vabariigi põhiseaduses²⁶. Põhiseaduse § 31 kohaselt on Eesti kodanikel, ning kui seadus ei sätesta teisiti, siis ka Eestis viibivatel välisriikide kodanikel ja kodakondsuseta isikutel õigus tegeleda ettevõtlusega ning koonduda tulundusühingutesse ja –liitudesse; seaduses võib sätestada nende õiguste kasutamise tingimused ja korra.²⁷ Riigikohtu hinnangul hõlmab ettevõtlusvabaduse kaitseala ettevõtlusvormidele kehtestatud reegleid.²⁸ Ettevõtlusvabaduse tuumaks on Riigikohtu seisukoha kohaselt riigi kohustus mitte teha põhjendamatuid takistusi ettevõtluseks.²⁹ Ettevõtlusvabadusele kehtestatavad „piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Piirangud ei tohi</p>
--	--

²⁴ Vt joonealust märkust nr 15.

²⁵ Järgnev lõik põhineb dokumendil „Ühinguõiguse kodifitseerimise lähteülesande projekt“, lk 16 j, kättesaadav Justiitsministeeriumi [kodulehelt](#).

²⁶ RT I, 27.04.2011, 2.

²⁷ Vt ka RKPJKo 28.4.2000, [3-4-1-6-00](#), p 12.

²⁸ RKPJKo 11.3.2015, [3-4-1-51-14](#), p 61.

²⁹ RKPJKo 6.7.2012, [3-4-1-3-12](#), p 41.

	<p><i>kahjustada seadusega kaitstud huvi või õigust rohkem, kui see normi legitiimse eesmärgiga on põhjendatav. Kasutatud vahendid peavad olema proportsionaalsed soovitud eesmärgiga“.</i>³⁰ Riigikohtu hinnangul riivab ettevõtlusvabadust avaliku võimu iga abinõu, mis takistab, kahjustab või kõrvaldab mõne ettevõtlusega seotud tegevuse.³¹ Samuti on ettevõtlusvabaduse kaitseala riivatud siis, kui ettevõtlusvabadust mõjutatakse avaliku võimu poolt ebasoodsalt.³² Tulundusühingutesse ja -liitudesse ühinemise võimaluse tagamiseks peab riik nägema ette tulundusühingud ja -liidud ning looma äriühinguõiguse, millega reguleeritakse nende asutamist, tegevust ja lõpetamist.³³ Kui PS § 31 kaitseb ühinemist tulunduslikel eesmärkidel, siis PS § 48 ühinemist mittetulunduslikel eesmärkidel.³⁴ Põhiseaduse § 48 lg 1 esimese lause kohaselt on igal inimesel õigus koonduda mittetulundusühingutesse ja -liitudesse. Ka PS §-st 48 tulenevat ühinemisvabadust tohib piirata kooskõlas PS §-s 11 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega.³⁵ Sarnaselt PS §-ga 31 peab riik ka siin looma õigusliku keskkonna³⁶: „Ühinemisvabaduse kasutamine Põhiseaduse tähenduses eeldab mittetulundusühingute erinevaid õiguslikke vorme vastavalt koonduvate isikute õiguslikule staatusele, koondumise eesmärkidele ning huvidele. Paragrahvis 48 lg 1 nimetatud „õigus koonduda“ tähendab ka õigust asutada mittetulundusühinguid ja nende liite. Ühinemisõigus tähendab ka õigust koonduda asjakohasel õiguslikul alusel nii juriidilise isiku kui ka mittejuriidilise isiku staatusega ühingutesse“³⁷. Põhiseaduse § 9 lõike 2 kohaselt laienevad põhiseaduses loetletud õigused, vabadused ja kohustused juriidilistele isikutele niivõrd, kui see on kooskõlas juriidiliste isikute üldiste eesmärkide ja selliste õiguste, vabaduste ja kohustuste olemusega. Selliseks juriidilistele isikutele laienevaks vabaduseks on ka ettevõtlusvabadus.³⁸</p> <p>Kande hilisema tegemise/jõustumise ja nime broneerimise võimaluse loomine on osa põhiseadusega nõutavast ühinguõigusliku keskkonna loomisest. Loodavad reeglid kuuluvad ettevõtlusvabaduse kaitsealasse. Ettevõtlusvabaduse riivel on legitiimne eesmärk (juriidilise isiku kohta käiva informatsiooni ja</p>
--	--

³⁰ RKPJKo 28.4.2000, [3-4-1-6-00](#), p 13.

³¹ RKPJKo 28.4.2000, [3-4-1-6-00](#), p 11.

³² RKPJKo 6.7.2012, [3-4-1-3-12](#), p 41.

³³ PS kommentaar, [§ 31](#) p 8 (O. Kask/U. Lõhmus).

³⁴ PS kommentaar, [§ 48](#) p 2 (O. Kask/Ü. Madise).

³⁵ PS kommentaar, [§ 48](#) p 3 (O. Kask/Ü. Madise).

³⁶ PS kommentaar, [§ 48](#) p 7 (O. Kask/Ü. Madise).

³⁷ RKPJKo 10.5.1996, [3-4-1-1-96](#).

³⁸ RKPJKo 11.3.2015, [3-4-1-51-14](#), p 60.

	<p>dokumentide avalikustamine; nime valimise piirangud, kontrollimine ja protseduur kolmandate isikute õiguste kaitseks) ja see on proportsionaalne.</p> <ul style="list-style-type: none">• Plaanitav regulatsioon on Euroopa Liidu õigusega kooskõlas. <p>Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2009/101/EÜ, 16. september 2009, tagatiste kooskõlastamise kohta, mida liikmesriigid äriühingu liikmete ja kolmandate isikute huvide kaitseks asutamislepingu artikli 48 teises lõigus osutatud äriühingutelt nõuavad, et muuta sellised tagatised võrdväärseteks, ELT L 258, 1.10.2009, lk 11–19 (1. ühinguõiguse direktiiv), mis reguleerib mh aktsiaseltsi ja osäühingu kohta käiva informatsiooni ja dokumentide avalikustamist äriregistris³⁹ ning avalikustamise õiguslikku tähendust⁴⁰, ei tule piiranguid regulatsiooni loomiseks kande hilisema tegemise/jõustumise või ärinime broneerimise võimaldamiseks. Sama kehtib ka seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2012/30/EL, 25. oktoober 2012, tagatiste kooskõlastamise kohta, mida liikmesriigid äriühingu liikmete ja kolmandate isikute huvide kaitseks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 54 teises lõigus tähendatud äriühingutelt nõuavad seoses aktsiaseltside asutamise ning nende kapitali säilitamise ja muutmise, et muuta sellised tagatised võrdväärseteks, ELT L 315, 14.11.2012, lk 74–97 (2. ühinguõiguse direktiiv), mis mh reguleerib 1. ühinguõiguse direktiivi kohaselt avalikustava aktsiaseltsi</p>
--	---

³⁹ 1. ühinguõiguse direktiivi art 2: „Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 1 osutatud äriühingud avalikustavad vähemalt järgmised dokumendid ja andmed: a) asutamisdokument ja põhikirja, kui see on eraldi dokumendis; b) kõik punktis a nimetatud dokumentides tehtavad muudatused, kaasa arvatud äriühingu tegevuse tähtaja pikendamine; c) pärast asutamisdokumendi või põhikirja muutmist asutamisdokumendi või põhikirja täielik tekst kehtivas redaktsioonis; d) selliste isikute määramine, ametist vabastamine ja andmed nende isikute kohta, kellel on kas seadusjärgse organina või sellise organi liikmena õigus: i) esindada äriühingut tehingutes kolmandate isikutega või kohtus; avalikustamise kaudu peab ilmnema, kas äriühingut esindama volitatud isikud võivad seda teha üksinda või ühiselt; ii) võtta osa äriühingu juhtimisest, järelevalvest või kontrollimisest; e) vähemalt kord aastas kapitali suurus, kui asutamisdokument või põhikirja nimetavad lubatud kapitali, välja arvatud juhul, kui kapitali suurendamise korral on vaja põhikirja muuta; f) iga majandusaasta raamatupidamisdokumendid, mille avaldamine on nõutav nõukogu direktiivide 78/660/EMÜ, (6) 83/349/EMÜ, (7) 86/635/EMÜ (8) ja 91/674/EMÜ (9) kohaselt; g) äriühingu asukoha muutmine; h) äriühingu lõpetamine; i) äriühingu asutamise õigustühisuse tunnustamine kohtu poolt; j) likvideerijate määramine, andmed nende kohta ja nende volitused, välja arvatud juhul, kui sellised volitused tulenevad otse ja eranditult seadusest või äriühingu põhikirjast; k) likvideerimismenetluse lõppemine ning registrist kustutamine nende liikmesriikide puhul, kus registrist kustutamine toob kaasa õiguslikke tagajärgi.“

⁴⁰ 1. ühinguõiguse direktiivi art 3: „6. Nimetatud dokumentidele ja andmetele võib äriühing tugineda kolmanda isiku vastu üksnes pärast nende avalikustamist lõike 5 kohaselt, välja arvatud juhul, kui äriühing tõendab, et kolmas isik oli neist teadlik. Tehingute puhul, mis toimuvad enne kuueteistkümnendat päeva pärast avaldamist, ei või siiski neile dokumentidele ja andmetele tugineda selle kolmanda isiku vastu, kes tõendab, et tal ei olnud võimalik dokumentide ja andmetega tutvuda. 7. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid vältimaks lahknevusi lõike 5 kohaselt avaldatu ja registris või toimikus sisalduva vahel. Lahknevuse korral ei saa siiski kolmanda isiku vastu tugineda lõike 5 kohaselt avaldatud tekstile; küll aga saab sellele tugineda kolmas isik, välja arvatud juhul, kui äriühing tõendab, et kolmas isik oli teadlik toimikus talletatud või registrisse kantud tekstidest. Lisaks võib kolmas isik alati tugineda dokumentidele ja andmetele, mille puhul pole avalikustamisnõudeid veel täidetud, välja arvatud juhul, kui need avalikustamatusse tõttu ei kehti.“

	<p>asutamislepingu/põhikirja kohustuslikku sisu (sh ärinimi).</p> <p>Muudatused ei ole vastuolus ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2011/35/EL, 5. aprill 2011, mis käsitleb aktsiaseltside ühinemist, ELT L 110, 29.4.2011, lk 1–11 (3. ühinguõiguse direktiiv), kuuenda nõukogu direktiiviga, 17. detsember 1982, mis käsitleb aktsiaseltside jagunemist lähtuvalt asutamislepingu artikli 54 lõike 3 punktist g (nr 82/891/EMÜ), EÜT L 378, 31.12.1982, lk 47–54 (6. ühinguõiguse direktiiv); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2005/56/EÜ, 26. oktoober 2005, piiratud vastutusega äriühingute piiriülese ühinemise kohta, ELT L 310, 25.11.2005, lk 1–9 (10. ühinguõiguse direktiiv).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kavandatavad muudatused ei ole vastuolus rahvusvahelise õigusega.
<p>9. Välisriigid, mille regulatsioone on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida (koos põhjendusega)</p>	<p>9.1. E-residentsusega seotud muudatused</p> <p>Tartu Ülikooli analüüsis on võetud arvesse Soome, Suurbritannia, Ameerika Ühendriikide (Delaware osariigi), Ukraina ja Malaisia regulatsiooni. Käesolevas väljatöötamiskavatsuses väljapakutud lahenduses on teatud määral lähtutud Saksamaa Liitvabariigi regulatsioonist (vt p 8.1).</p> <p>9.2. Registrikande hilisem tegemine/jõustumine</p> <p>VTK koostamisel on analüüsitud Saksa õigust, kus eksisteerib Eesti registrisüsteemile sarnane süsteem. Saksa õiguses puudub valitseva arvamuse kohaselt kande hilisema jõustumise võimalus, küll on sellist võimalust aga õiguskirjanduses vajalikuks peetud.⁴¹ Võimalikuks peetakse aga nt põhikirja muutmist selliselt, et teatud põhikirja sätted omandavad kehtivuse mitte põhikirja avalikustamisega registris, vaid põhikirjas määratud hilisemal tähtpäeval või kehtivad üksnes teatud tähtaja; seejuures peab tähtpäev või tähtaeg põhikirjast üheselt tulenema, ilma vajalike lisauuringuteta vms.⁴² Lisaks viidatakse Saksa õiguskirjanduses tihti praktikas levinud hädalahendusele, milleks on registrikohtunikuga kokkuleppimine, tõdedes samas, et tegemist ei ole õiguskindla lahendusega ning samuti on see registrikohtunikule koormav.⁴³</p>

⁴¹ Vt nt Kraška/Kühn. Registerrecht, 9. Auflage, 2013, E. äärenr. 146 (Kraška/Ulrich); sellist võimalust aga teatud tingimustel ning 2–3 kuu pikkuse tähtajaga jaatanud nt J. Scheel. Befristete und bedingte Handelsregistereintragen, Der Betrieb 2004, lk 2355 jj (2358 jj),

⁴² Nii nt Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, 3. Auflage, Band 4, 2011, § 179 äärenr. 47 j, § 181 äärenr. 80 (Stein); Hüffer. Aktiengesetz, 11. Auflage, 2014, § 179 äärenr. 25 (Koch); Spindler/Stilz. Aktiengesetz, 2. Auflage, 2010, § 179 äärenr. 162 j.

⁴³ J. Scheel. Befristete und bedingte Handelsregistereintragen, Der Betrieb 2004, lk 2355 jj (2355).

	<p>9.3. Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine</p> <p>Saksa õiguses tunnustatakse teatud tingimustel asutamisel oleva ühingu õigust asutamislepingus sisalduvale nime kaitsele, kui ta on seda nime enne registrisse kandmist oma tegevuses kasutanud.⁴⁴</p> <p>Saksa õiguskirjanduses on väljendatud seisukohta, et vahetult teisele ettevõtjale kuulnud, kuid tema poolt loobunud ärinime enda nimena registreerimisel võib saada takistuseks nime eksitavus.⁴⁵</p> <p>Saksa õiguses on ärinime ühelt ettevõtjalt teisele võimalik üle anda ühes menetluses (vt <i>Handelsgesetzbuch</i> § 31, <i>Handelsregisterverordnung</i> § 42).⁴⁶</p>
<p>10. Kavandatava regulatsiooni kirjeldus, sh regulatiivsete võimaluste kirjeldus</p>	<p>10.1. E-residentsusega seotud muudatused</p> <p>Kehtiv nõue, et Eesti (äriregistrisse kantud) osaühingu/aktsiaseltsi (mis on populaarseimad äriühingu vormid) juhatus peab asuma Eestis, kavandatakse kaotada. See võimaldab äriühinguid ka Eestist väljastpoolt juhtida. Osaühingu või aktsiaseltsi enda asukohana tuleb aga edaspidigi äriühingu põhikirjas määratleda Eesti või Eesti kohaliku omavalitsuse täpsusega. Tagamaks, et Eesti äriühingutel oleks reaalne side Eestiga (saamaks kätte nt tahteavaldusi või menetlusdokumente), tehakse ettepanek kehtestada kohustus määratleda Eesti kontaktisik juhul, kui äriühingute ühegi juhatuse liikme elukoht ei ole Eesti. Et kontaktisik oleks usaldusväärne nii teenuse kasutajale kui ka kolmandatele isikutele (nt välistades skeemid, kus kaks e-residentide poolt asutatud äriühingut määravad end vastastikku kontaktisikuks), tuleks piirata sellealase teenuse pakkujate ringi. Tuleks lubada määratleda kontaktisikuna kas advokaat (või vastavalt büroo) või rahapesu ja terrorismi tõkestamise seaduse (RPTKS) §-s 7 nimetatud „usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkuja“, kes peavad juba kehtiva õiguse alusel tegutsema Politsei- ja Piirivalveameti struktuuriüksuse rahapesu andmebüroo väljastatud tegevusloa alusel (RPTKS § 52). Et kohustust määrata kontaktisik tõsikindlalt täidetaks, nähakse ette ka kontaktisikust mitte-teavitamise tagajärg – registripidaja võib otsustada äriühingu sundlõpetamise juhul, kui kontaktisikut ei määratleta ka registripidaja määratletud täiendava tähtaja jooksul. Kui sellist tagajärge seaduses ette ei nähtaks, jääks nõue määrata kontaktisik formaalsuseks ning registripidaja võimalused kontaktisiku määramise tagamiseks piiratuks. Eesmärk on siiski maandada mitmeid punktis 3.1 väljatoodud olulisi riske, mistõttu ei saa piirduda seaduses üksnes formaalse nõude (määratleda kontaktisik) kehtestamisega.</p> <p>Lisaks tuleb kaaluda, kas ja kuidas tuleks analoogselt muuta ka teiste juriidiliste isikute liikide alast regulatsiooni (võttes arvesse teatud liikide</p>

⁴⁴ Vt nt Münchener Kommentar zum GmbHG, 2. Auflage, Band 1, 2015, § 11, äärenr. 48; Roth/Altmeppen, GmbHG, 7. Auflage, 2012, § 4 äärenr. 51 (Roth).

⁴⁵ Vt nt Baumbach/Hopt. Handelsgesetzbuch, 36. Auflage, 2014, § 18 äärenr. 17.

⁴⁶ Saksa seadused on leitavad internetiaadressilt <http://www.gesetze-im-internet.de/titelsuche.html>.

suhtes hetkel kehtivat leebemat regulatsiooni – nt mittetulundusühingute puhul – ning punktis 3.1 väljatoodud riske, aga nt tuleks mõelda, kas ka muude äriühingute – tulundusühistu, täis- ja usaldusühing – puhul kehtestada analoogne regulatsioon). Samuti tuleks hinnata, kas ja kuidas tuleb üle vaadata kehtiv füüsilisest isikust ettevõtja (ja ettevõtete) alane regulatsioon, võttes arvesse e-residentsuse projekti eesmäärke ja senist praktikat.

Kaotades osaühingu ja aktsiaseltsi asukoha määratlemise nõude tema juhatuse asukoha kaudu ja võimaldades määrata ühingu asukoha põhikirjas Eesti või Eesti kohaliku omavalitsuse täpsusega, on võimalik kohtualluvuse sätete kohaselt ühinguõiguslike vaidluste ja muude ühingu vastu esitatud hagide menetlemine Eesti kohtus. Vähemalt Eesti või Eesti kohaliku omavalitsuse täpsusega määratava asukoha järgi on võimalik määrata siseriiklik kohtualluvus, st millisele maakohtule ja millisele kohtumajale vaidluse lahendamise allub. Kontaktisiku määramise kaudu võivad Vene Föderatsiooni ja Ukrainaga sõlmitud õigusabilepingute kohaselt ühingu vastu esitatud nõuded alluda Eesti kohtule.

10.2. Registrikande hilisem tegemine/jõustumine

10.2.1. Registrikande hilisem jõustumine

- Välja pakutakse kehtiva õiguse muutmine selliselt, et avalduse esitaja saaks teatud (eelkõige konstitutiivsete, vt allpool) kannete korral ise määrata tähtpäeva, millal kanne jõustub.
- Võimaliku tähtaja reguleerimisel tuleb ühelt poolt arvesse võtta vajadust tagada juriidilisele isikule piisav aeg kanne jõustumiseks ettevalmistuste tegemiseks, samas peab see olema võimalikult lühike, kuna selline kanne ei aita kaasa registri funktsioonile, milleks on avalikkuse tegelikust õiguslikust seisundist informeerimine, avalikustades seejuures üksnes olulised õigussuhted.⁴⁷ Samuti koormab selline kanne registripidajat, kuna enne kanne jõustumist esitatavad uued kandeavaldused vajavad põhjalikumat kontrolli (vt selle kohta lähemalt allpool). Tähtpäev peab olema määratud hilisemaks kui üldine kandeavalduste menetlemise tähtaeg (seega vähemalt kuus tööpäeva kandeavalduse esitamisest), et vältida puuduste kõrvaldamise määrase tegemise vajadust üksnes seetõttu, et kandeavaldust ei jõuta ära menetleda enne avalduses määratud tähtpäeva (alles jääb siiski eriliste asjaolude kontrollimise vajadusest tuleneva läbivaatamise tähtaja pikendamine risk, ÄS § 53 lg 3). Hilisem tähtpäev võiks olla kolm kuud alates kandeavalduse esitamisest või kanne tegemisest. Määrata võib ka puhkepäeva. Kaaluda tuleb, kas soovitav kanne jõustumise aeg peab olema kandeavalduses alati konkreetse kuupäevana määratud või tuleks võimaldada ka kuupäeva paindlikumat määramist, nt kolm päeva pärast kanne tegemist.
- Kord registrisse kantud tähtpäeva muuta ei saa. Avalikkus lähtub sellest tähtpäevast. Samuti on registripidaja lähtunud kanne eelduste

⁴⁷ Sarnaselt: E. Gustavus. Äriühinguõigus, 2000, lk 25; Krafska/Kühn. Registerrecht, 9. Auflage, 2013, E. äärenr. 146 (oluliste ja õiguskäibele aktuaalselt oluliste asjaolude avalikustamine) (Krafska/Ulrich).

	<p>kontrollimisel sellest konkreetsest kuupäevast; mitmekordse kontrolli kohustus oleks liiga koormav. Samuti võib olla vahepealsel ajal tehtud ka teisi kandeid, mille eelduseks on just see konkreetne jõustumiskuupäev.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kandeavaldust on võimalik esitada üksnes tavamenetlusse, mitte kiirmenetlusse; kandeavalduse kiirkorras menetlemine ei ole hädavajalik, kuna kande jõustumist soovitakse nagunii edasi lükata.• Kandeavaldust menetletakse üldises korras, st tavapärase viie tööpäeva pikkuse tähtaja jooksul, samuti tehakse kanne ja see ka avalikustatakse. Kanne jõustub aga alles kandeavalduses määratud tähtpäeval, jõustumine toimub automaatselt kell 00.00. Teatud juhtudel on vajalik kannete kindlas järjekorras jõustumine samal päeval (nt ühinemisega seotud kanded).• Tulevikus jõustuvad kanded peavad olema registris selgesti äratuntavad (kande jõustumise kuupäev kantakse registrikaardile, kirjed teist värvi kirjaga, asjakohased hoiatused, selgitused jms). Eelnõuga vajab lahendamist kannete järjekorranumbrite süsteem, et oleks üheselt selge, millises järjekorras on kanded tehtud ning millises järjekorras need jõustuvad.• Eelkõige saab kande hilisemat jõustumist taotleda konstitutiivsete kannete korral, deklaratiivsed kanded teevad reeglina nähtavaks juba toimunud õigusliku muudatuse (nt juhatuse liikmete määramine) ning need tuleb jõustada viivitamata. Siiski võib olla vajalik teatud deklaratiivsete kannete hilisem jõustumine (nt seoses ühinemisega).• Kui hilisem kanne on vastuolus varasema, aga veel jõustumata kandega, peab registripidaja keelduma kande tegemisest (nt pärast tulevikus jõustuva ühinemise kande tegemist, aga enne selle jõustumist soovitakse ühendatavat ühingat likvideerida; pärast tulevikus jõustuva osakapitali vähendamise kande tegemist, aga enne selle jõustumist soovitakse osakapitali veelkord ja koheselt vähendada, mille tulemusel oleks mõlema kande jõustumisel kapital alla seaduses lubatud miinimummäära). Vastuolu peab registripidaja ise hindama. Küll peaksid aga vahepealsel ajal vajadusel olema võimalikud kohtu poolsed sundlõpetamised ja kustutamised ja muud kanded, mida ei tehta juriidilise isiku enda taotlusel.• Juriidiline isik ei peaks saama juba tehtud, aga veel jõustumata kande muutmist taotleda. Esitada saaks vaid uue, kannet muutva kandeavalduse, mis saaks jõustuda alles pärast esimese kande jõustumist. See tähendab, et juriidiline isik peab esitama kandeavalduse üksnes siis, kui taotletud tagajärge ka tegelikult soovitakse; kannete tegemine n-ö igaks juhuks ei peaks olema võimalik.• Kande hilisemat jõustumist taotlenud juriidiline isik, kes enne esimese kande jõustumist esitab uue kandeavalduse, peab arvestama, et juhul, kui esimese kande jõustumiseni on jäänud vähe aega, ei ole võimalik ette teada, kumb kanne enne jõustub. Selle tulemusel võib juhtuda, et teise kande eeldused ei ole enam täidetud.• Jõustumata kande ajal esitatud uus kandeavaldus peaks minema tavamenetlusse, mitte kiirmenetlusse, kuna avalduse menetlemise
--	---

	<p>keerukuse tõttu võib registripidaja vajada rohkem aega.</p> <ul style="list-style-type: none">• Välistada tuleks juriidilise isiku asutamine hiljem jõustuva kandega, kuna sellisest kandest võiks avalikkus ekslikult järeldada, et juriidiline isik ongi lõplikult tekkinud, kuigi tegelikult on tegemist alles asutamisel oleva juriidilise isikuga, kellele kohaldub juriidilise isiku õiguslik regulatsioon üksnes osaliselt. Siiski on vajalik kaaluda hiljem jõustuva kande tegemise vajalikkust ühinemise ja jagunemise käigus.• Kaalumist vajab kande hilisema jõustumise võimaldamine piiriülese ühinemise korral, kus registrimenetlus toimub mitmes riigis ja seetõttu on vajalik erinevate registripidajate koostöö. 10. ühinguõiguse direktiiv kande hilisemat jõustumist otseselt ei välista, küll aga võib see ühinemismenetluse üleliia komplitseerituks ja õnnestumise ebakindlaks muuta. Eelkõige võiks kande hilisem jõustumine vajalik olla juhul, kui ühendav ühing asub Eestis, kuna ühinemine jõustub just märke tegemisest ühendava ühingu registrikaardile. Ühendatava ühingu Eestis asumise korral ei piisa kande hilisema jõustumise võimaldamisest Eestis, vaid see peab võimalik olema eelkõige ühendava ühingu koduriigis. Võimaldades piiriülese ühinemise korral kande hilisemat jõustumist, vajab lahendamist, millisel hetkel peab Eesti registripidaja väljastama ühinemise eelduste täitmist ja kande tegemist kinnitava tõendi (ühendatava ühingu koduriigina) ning millisel hetkel teavituse ühinemise jõustumise kohta (ühendava ühingu koduriigina). Siin tuleb arvesse võtta ka 10. ühinguõiguse direktiivi nõudeid, mis nõuavad tõendi ja teabe kiiret edastamist (vt artiklid 10, 13). Lahendus peab olema õiguskindel (arvestada tuleb vahepealsel ajal teatud kannete tegemise vajadust/võimalust), aga mitte koormama registripidajat kahekordse kontrolli vajadusega.• Kehtivad õigusnormid, mis seavad eelduseks kande tegemise registrisse (nt ÄS § 301¹ lg 4: „(4) Otsuse tühisusele ei saa tugineda, kui otsuse alusel on tehtud kanne äriregistrisse ja kande tegemisest on möödunud kaks aastat.“), lähtuksid ka pärast muudatust jõustunud kandest. Õigusnormid, mis lähtuvad kandeavalduse esitamisest (nt ÄS § 144 lg 4: „Osaihingut ei kanta äriregistrisse, kui äriregistrisse kandmise avaldus esitatakse pärast ühe aasta möödumist asutamislepingu sõlmimisest või käesoleva seadustiku § 520 1. lõikes nimetatud asutamisnumbri saamisest.“), lähtuksid kandeavalduse esitamise ajast ka edaspidi, sõltumata sellest, et kanne jõustub hiljem. Teatud õigusnormide korral vajab eelnõu koostamisel kaalumist, kummast asjaolust lähtuda tuleks (nt ÄS § 403 lg 5: „(5) Ühinemist ei saa vaidlustada pärast selle kandmist ühendava ühingu asukoha äriregistrisse.“).• Regulatsioon hõlmaks kõik juriidilised isikud. Kaalumist vajab, kas regulatsiooni loomine on vajalik ka füüsilisest isikust ettevõtja jaoks.• Kande hilisema jõustumise võimaldamise „hinnaks“ on ühelt poolt registri selguse ja õiguskindluse vähenemine, kuna väheneb registri
--	--

	<p>tegelikkusele vastavus tulenevalt veel jõustumata asjaolude nähtumisest registris;⁴⁸ seda ohtu tasakaalustaks hiljem jõustuva kande võimaldamisel omakorda asjaolu, et kande jõustumine või mittejõustumine ei oleks juriidilise isiku ega registripidaja mõjusfääris, vaid leiab tähtpäeva saabudes üldreeglina igal juhul aset.⁴⁹ Teiselt poolt on võimalik argumenteerida, et tulevikus jõustuvate kannete nägemine ongi just avalikkuse huvides, kuna võimaldab nendega juba varakult arvestada.⁵⁰</p> <ul style="list-style-type: none"> • Võrreldes kehtiva õigusega väheneb ka kandemenetluses kontrollitavate asjaolude esinemise kindlus kande jõustumise hetkel (nt sissemaksete väärtus), kuna kontrolli ja kande jõustumise vahele jääb senisest oluliselt pikem ajavahemik. • Tulenevalt muudatustest muutub keerulisemaks registripidaja tegevus, kuna ta peab hindama enne kande jõustumist esitatavate kandeavalduste vastuolu jõustumata kandega. See muudab ka juriidilise isiku jaoks kande tegemise võrreldes kehtiva õigusega ebakindlamaks. Seda mõju aitab vähendada lühikese tähtaja ettenägemine kannete jõustumiseks (kolm kuud) ning samuti üldreeglina juba tehtud kande muutmise võimatus, mis välistab koormuse tõusu n-ö igaks juhuks tehtavate kannete tõttu. • Samas peab säilima kannete muutmise võimalus sundlõpetamisel jms, mis võib aga vähendada registri selgust ja õiguskindlust. • Uue regulatsiooni loomisega VTK-s kirjeldatud viisil kaasneksid hinnanguliselt väga suured infotehnoloogilised arendustööd, mistõttu tuleb hinnata, kas muudatusest tulenev kasu kaalub üles selle rakendamiseks vajalikud kulutused. Muudatuste rakendamiseks on vaja muuta elektroonilise registri toimimise aluspõhimõtteid (sh menetlustarkvara, ettevõtjaportaali, teabesüsteeme ja päringusüsteeme). Esialgse hinnangu kohaselt läheks muudatus maksma vähemalt 500 000 eurot ja sellele kuluks vähemalt 1,5–2 aastat. Kaaluda tuleb, kas tegemist on ettevõtluskeskkonna jaoks kõige prioriteetsema arendusvajadusega. • Kokkuvõttes tuleb hinnata, kas saavutatav tulemus kaalub üles sellega kaasnevad kulud ja potentsiaalsed riskid.
--	--

⁴⁸ Samane põhimõte kehtib täna aga juba nt seoses ühinemise kandmisega ühendatava ühingu registrikaardile, ÄS § 400 lg 1 teine lause: „(1) Ühinemine kantakse ühendava ühingu asukoha äriregistrisse, kui see on kantud kõigi ühendatavate ühingute asukoha äriregistritesse. **Kandes ühendatava ühingu asukoha äriregistris märgitakse, et ühinemine loetakse toimunuks selle kandmisega ühendava ühingu asukoha äriregistrisse.**“; vt ka nt ÄS § 433⁹ lg 4 esimene lause: „(4) **Kui Eesti äriregistrisse kantud äriühing osaleb piiriüleses ühinemises ühendatava ühinguna, märgitakse ühendatava ühingu asukoha äriregistrisse, et ühinemine loetakse toimunuks vastavalt selle liikmesriigi õigusele, millele ühendav ühing allub.** Saanud selle liikmesriigi kohtult, notarilt või muult pädevalt asutuselt, mille õigusele ühendav äriühing allub, teate ühinemise toimumise kohta, märgib registripidaja äriregistrisse, millal on ühinemine saanud teate kohaselt toimunud, ning teavitab sellest ka Eesti väärtpaberite keskregistri pidajat, kui ühendatava ühingu osad või aktsiad on registreeritud Eesti väärtpaberite keskregistris.“; J. Scheel'i (Befristete und bedingte Handelsregistereintragen, Der Betrieb 2004, lk 2355 jj (2358)) arvamuse kohaselt tuleb hiljem jõustuva kande võimaldamisel kaaluda ühelt poolt ettevõtja õiguste tagamise vajadust ja teiselt poolt registripidaja ülesannet tagada õiguskäibe jaoks läbipaistev ja usaldusväärne informatsioon. Hiljem jõustuv kanne peaks tema hinnangul lubatav olema, kui konkreetne ettevõtja sellist õiguskaitset vajab (nt ühinemise jms korral vajadus ühtlustada ühinemise jõustumine ühinemise bilansi päevaga), kanne ei kahjusta registris sisalduvat informatsiooni ja kande tegemine ei ole registripidajale põhjendamatu koormav.

⁴⁹ Erinevast põhimõttest lähtub nt aktsiakapitali tingimuslik suurendamine, kus registrisse kantakse küll osa- või aktsiakapitali suurendamise kavatsus, kuid õiguslik muudatus ise toimub registriväliselt sõltuvalt juriidilise isiku tahtest, vt nt ÄS §-d 351 jj.

⁵⁰ Nii nt Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, 3. Auflage, Band 4, 2011, § 181 äärenr. 80; J. Scheel. Befristete und bedingte Handelsregistereintragen, Der Betrieb 2004, lk 2355 jj (2359).

10.2.2. Registrikande hilisem tegemine

- Alternatiivina eelnevalt kirjeldatud kande hilisemale jõustumisele pakume välja kande hilisema tegemise registripidaja poolt. Sarnaselt eelnevalt kirjeldatule saab isik taotleda kande hilisemat jõustumist, kuid selle vahega, et registripidaja asub kannet tegema taotletud kuupäeval ja registrist ei kajastu üksi tulevikus tehtav kanne. Kanne jõustub kande tegemisega.
- Kuna kande hilisem tegemine tagatakse organisatoorse meetmetega, mitte automatiseeritud korras infosüsteemi poolt, siis hilisemaks kuupäevaks ei või määrata puhkepäeva ega riigipüha, vastasel juhul tehakse kanne järgmisel tööpäeval pärast puhkepäeva või riigipüha. Soovitatav kande tegemise aeg peab olema kandeavalduses alati konkreetse kuupäevana määratud.
- Kandeavaldus vaadatakse läbi üldises korras, st tavapärase viie tööpäeva pikkuse tähtaja jooksul, kuid erinevalt esimesest lahendusvariandist kannet koheselt ei tehta ja seda ei avalikustata, mistõttu ei nähtu tulevikus tehtav ja jõustuv kanne registrist ka kolmandatele isikutele. Kui esitatud kandeavalduse ja lisadokumentide alusel on võimalik taotletud kanne kandeavalduses määratud kuupäeval teha, teavitab registripidaja sellest e-kirja teel ettevõtjat ning märgib kande tegemise aja endale kalendrisse. Kui avalduses on kande tegemist takistav puudus või kui puudub vajalik dokument ja puudust on ilmselt võimalik kõrvaldada, määrab kohus tähtaja puuduse kõrvaldamiseks. Kui puudust kande hilisema tegemise kuupäeva saabumise ajaks kõrvaldatud ei ole, jätab registripidaja avalduse kandemäärusega rahuldamata. Samuti jääb registripidajale võimalus jätta kandeavaldus rahuldamata juhul kui esitatud kandeavalduse ja lisadokumentide alusel ei saa taotletavat kannet teha.
- Kui hiljem taotletud kanne on vastuolus varasemalt taotletud, aga veel tegemata kandega, teeb registripidaja ettevõtjale puuduste kõrvaldamise määruse ettevõtja tegeliku soovi väljaselgitamiseks.
- Kuna alternatiivis toodud lahenduse puhul ei ole kannet veel tehtud, peaks juriidiline isik saama kandeavalduse enne kande tegemist tagasi võtta või seda muuta. Kandeavalduse muutmise avalduse esitamisel tuleb tasuda uuesti riigilõivu nagu algse avalduse esitamisel, kuna see põhjustab registripidajale topelt nn käsitööd.
- Kande hilisemat tegemist taotlenud juriidiline isik, kes enne esimese kande tegemist esitab uue kandeavalduse, peab arvestama, et juhul, kui esimese kande tegemiseni on jäänud vähe aega, ei ole võimalik ette teada, kumb kanne enne tehakse ja jõustub. Selle tulemusel võib juhtuda, et teise kande eeldused ei ole enam täidetud.
- Tegemata kande menetlemise ajal esitatud uus kandeavaldus liigub varasema menetluse juurde tavamenetlusse, mitte kiirmenetlusse, kuna avalduse menetlemise keerukuse tõttu võib registripidaja vajada rohkem aega.
- Alternatiivi puhul võib kaaluda ka juriidilise isiku asutamise

võimaldamist hilisemal kuupäeval tehtava kandega, kuna juriidiline isik kantakse registrisse kande tegemisega ning muutub ka avalikkusele sellest ajast nähtavaks.

- Sarnaselt esimesele lahendusvariandile, vajab kaalumist kande hilisema tegemise võimaldamine piiriülese ühinemise korral, kus registrimenetlus toimub mitmes riigis ja seetõttu on vajalik erinevate registripidajate koostöö. Vt põhjendusi esimese lahendusvariandi juures.
- Regulatsioon hõlmaks kõiki juriidilisi isikuid.
- Alternatiivi puhul ei kaasne infotehnoloogilisi arendustöid. Tulenevalt muudatustest muutub keerulisemaks registripidaja tegevus, kuna esiteks on tegemist kandeavalduse üksikjuhtudel eraldi menetlemisega ja andmete käsitsi sisestamisega, mis suurendab registripidaja töökoormust ning teiseks peab ta hindama enne kande tegemist esitatavate kandeavalduste vastuolu veel tegemata kandega. Nimetatud põhjustel peaks kande hilisema tegemise taotlemine olema kõrgemalt riigilõivustatud, et vältida kannete hilisema tegemise taotlemist n-ö igaks juhuks. Tegemist on n-ö eritellimusega või mugavusteenusega, mida kasutades on ettevõtjal võimalik mugavamalt oma toiminguid teostada ning seetõttu on väljapakutav riigilõivu suurus 1350 eurot (sarnaselt RLS § 219 lg 3). Sellises suuruses riigilõiv katab ära ka vastava erilise menetluse nn käsitööna menetlemise kulu kogu selle keerukuses.

10.3. Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine

- Välja pakutakse kehtiva õiguse muutmine selliselt, et juriidilised isikud saaksid äriregistris ja mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris nime broneerida.
- Iga juriidiline isik saab broneerida ainult ühe nime.
- Broneering võiks kehtida kuus kuud. Tähtaeg võib olla pikem kui eespool kirjeldatud kande hilisema jõustumise korral (kolm kuud), kuna selline kanne ei mõjuta nii suurel määral teiste registriasjade menetlemist, samuti on siin mõju registri avalikkuse tegelikust õiguslikust olukorrast informeerimise funktsioonile vähem intensiivne. Samas ei ole üleliia pikk tähtaeg põhjendatud, kuna ka teised juriidilised isikud võivad antud nime kasutada soovida; nimi tuleks broneerida üksnes siis, kui seda plaanitakse ka tegelikult lähemas tulevikus kasutusele võtta. Kuus kuud on piisav aeg vajalike ettevalmistuste tegemiseks uue nime kasutuselevõtuks.
- Broneerimiseks esitatakse kandeavaldus. Osanike/aktsionäride/liikmete otsust ja põhikirja uut teksti pole vaja, need tuleb esitada alles siis, kui soovitakse broneeritud nime kasutusele võtta (see muudatus ei toimu automaatselt erinevalt eespool kirjeldatud kande jõustumisest).
- Broneerimisel kontrollitakse nimele kehtivad eeldused ära niivõrd, kui võrd see on võimalik, hiljem kontrollitakse muid kande tegemise eelduseid (põhikirja jms dokumendid), aga ka nimele endale esitatavaid eelduseid, millele vastavus on potentsiaalselt ajas muutuv, nt ühingu õiguslik vorm, tegevusala jms.
- Broneeritud nime kohta tehakse märge registrikaardile. Tähtaja möödumisel broneering automaatselt kustutatakse. Juriidiline isik võib kandeavalduse esitamisega taotleda ka broneeringu varasemat kustutamist

	<p>või muutmist (nt on nime muutmise kavatsus ära langenud või soovitakse broneerida uus nimi). Eriregulatsiooni vajab olukord, kus kandeavaldus ärinime kasutuselevõtuks esitatakse küll broneeringu kehtivuse ajal, kuid seda ei jõuta enne broneeringu kustumist ära menetleda.</p> <ul style="list-style-type: none">• Infosüsteemi tuleb lisada selgitused, hoiatused jms, et oleks üheselt selge, et tegemist ei ole konkreetse juriidilise isiku nimega.• Nime ei saa broneerida asutamisel. Sel ajal puudub registrikaart, millele saaks broneeringu kohta kande teha. Sama kehtib ka siis, kui uus ühing asutatakse ühinemisel või jagunemisel.• Broneerida saab üksnes vabasid nimesid; erandina saab broneerida ka teisele juriidilisele isikule kuuluva või teise juriidilise isiku poolt broneeritud nime nende (notariaalselt kinnitatud/digitaalallkirjastatud) nõusolekul. See võimaldab nime üleandmist ühelt juriidilisel isikult teisele ilma ohuta, et keegi kolmas isik vahepealsel ajal nime kasutusele võtaks. Vt aga ka allpool välja pakutud alternatiivlahendust.• Teisele juriidilisele isikule kuuluva nime broneerimisel peaks broneering olema registri infosüsteemis nähtav ka broneeritud nime omaja andmetes.• Broneeritud nimele laieneb üldine nime kaitse regulatsioon,⁵¹ juriidilisel isikul on üksnes keelatud kasutada broneeritud nime enda nimena. Teisele juriidilisele isikule kuuluva nime broneerimisel on kaitstud nime omaja; broneerija saab kaitse alates hetkest, kui teise isik enam nime ei kasuta.• Kirjeldatud regulatsiooni loomine toob kaasa õigusselguse vähenemise mitme registrisse kantud nime tõttu; seda saab vähendada hoiatuste, selgituste jms näitamisega infosüsteemis. Samuti võib muudatus soodustada lubamatut kahe nime korraga kasutamist juriidilise isiku poolt; selle tegevuse eest tuleb ette näha juriidilise isiku vastutus. Suureneb registripidaja koormus, kuna teostada tuleb nime kahekordne kontroll. Toimuma võib hakata ka nimede igaks juhuks või müügiks broneerimine; seda ohtu vähendab ajaline piirang (kuus kuud) ja korraga üksnes ühe nime broneerimise võimalus.• Regulatsioon hõlmaks kõik juriidilised isikud. Kaalumist vajab, kas regulatsiooni loomine on vajalik ka füüsilisest isikust ettevõtja aoks (vt ka järgmist punkti).• Kaalumist vajab, kas nime broneerimise regulatsiooni loomine kirjeldatud viisil on vajalik või piisaks eespool kirjeldatud kande hilisema jõustumise võimalusest koos varasemalt kasutusel olnud nime teatud aja jooksul vaid eelmise omaniku nõusolekul kasutamise võimalusega.⁵²
--	--

⁵¹ Sihtasutuse ja mittetulundusühingute nime kaitse regulatsiooni erisuste kohta võrreldes ärinime kaitsega vt nt Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 25.2.2015 määrust nr [3-2-1-162-14](#).

⁵² Kuni 2005. aasta lõpuni oli keelatud viimase kolme aasta jooksul äriregestris olnud ärinime kasutamine:

„§ 11. Ärinime eristatavus

[Lõike 1 sõnastus kuni 31. 12. 2005]

(1) Füüsilisest isikust ettevõtja ärinimi peab olema selgesti eristatav teistest sama registripidaja tööpiirkonnas äriregestrisse kantud või vähem kui kolm aastat tagasi äriregestrist kustutatud ärinimedest.

[Lõike 1 sõnastus alates 1. 01. 2006]

(1) Füüsilisest isikust ettevõtja ärinimi peab olema selgesti eristatav teistest sama registripidaja tööpiirkonnas äriregestrisse kantud ärinimedest.

[Lõike 2 sõnastus kuni 31. 12. 2005]

(2) Äriühingu ärinimi peab olema selgesti eristatav teistest Eestis äriregestrisse kantud või vähem kui kolm aastat tagasi äriregestrist kustutatud ärinimedest.

	<p>Kaaluda võib ka nime üleandmise võimaldamist ühes kandemenetluses. Sarnaselt toimub see täna ka ühinemis-, jagunemis- ja ümberkujundamismenetluses, aga ka füüsilisest isikust ettevõtja poolt ettevõtte üleandmisega teisele füüsilisest isikust ettevõtjale (vt ÄS § 8 lg-d 3 ja 4, kohtu registriosakonna kodukorra § 202⁵³).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muudatuste realiseerimiseks vajalike infotehnoloogiliste arendustööde minimaalseks maksumuseks oleks esialgsel hinnangul ca 50 000 eurot. 		
10. a) Töötatakse välja uus tervikseadus		10. b) Muudatused viiakse sisse senise seaduse struktuuri	X
11. Selgitus	-		
12. Puudutatud ja muudetavad õigusaktid	<p>12.1. E-residentsusega seotud muudatused</p> <p>Muutmist vajavad/puudutatud on järgmised õigusaktid: tsiviilseadustiku üldosa seadus, äriseadustik, mittetulundusühingute seadus, tulundusühistuseadus, sihtasutuste seadus, tsiviilkohtumenetluse seadustik.</p> <p>12.2. Registrikande hilisem tegemine/jõustumine, 12.3. Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine</p> <p>Muutmist vajab eelkõige äriseadustik, aga muutmist vajavad/puudutatud</p>		

[Lõike 2 sõnastus alates 1. 01. 2006]

(2) Äriühingu ärinimi peab olema selgesti eristatav teistest Eestis äriregistrisse kantud ärinimedest.

[Lõige 21kehtetu alates 1. 01. 2006 – RT I 2005, 57, 449]

(21) Ärinimi ei pea olema eristatav vähem kui kolm aastat tagasi äriregistrist kustutatud ärinimest, kui õigus ärinimele omandati ettevõtja likvideerimisel või pankrotimenetluses või käesoleva seadustiku § 8 lõike 3 või 4 alusel või kui tegemist on välismaa äriühingu filiaali ärinimega.

(3) Kui äriregistrisse on ärinimena või selle osana kantud sama füüsilise isiku ees- ja perekonnanimi, mille registrisse kandmist taotletakse, peab kande taotleja oma ärinime täiendite lisamise või ärajätmisega selgelt eristatavaks muutma.

[RT I 2005, 57, 449 - jõust. 01.01.2006]”.

Piirangu ärakaotamise selgitus (äriseadustiku muutmise seaduse eelnõu nr 552 seletuskiri): „ÄS § 11 muutmise Lõigetes 1 ja 2 tehtavate muudatustega kaotatakse piirang, mille kohaselt peab äriregistrisse kantav ärinimi olema selgesti eristatav mitte ainult teistest, sama registripidaja tööpiirkonnas äriregistrisse kantud ärinimedest, vaid ka nendest ärinimedest, mis on registrist viimase kolme aasta jooksul kustutatud. Muudatuse tagajärjel saab äriregistrisse kanta neid ärinimesid, mida enam äriregistris registreeritud ei ole, kuid mis on kustutatud viimase kolme aasta jooksul. Piirang, mille kohaselt ei saa äriregistrisse kanda ärinime, mis on küll äriregistrist kustutatud, kuid mis vastab või on piisavalt sarnane viimase kolme aasta jooksul registrist kustutatud ärinimega, ei ole põhjendatud ja piirab liigselt ettevõtlust. Ärinime valikuga seonduvad raskused on muutunud oluliseks probleemiks äriühingu asutamisel. Ärinime eristamise vajadus tuleneb sellest, et tagada selgus äriregistrisse kantud ärinimede osas. See on tagatud ka juhul kui ärinime piirang puudutab üksnes äriregistrisse kantud ärinimesid ja mitte sealt juba kustutatud nimesid. Infosüsteemides tagab piisava eristatavuse unikaalne registrinumber. Juhul kui senini ärinime kasutanud isik soovib tagada nime kaitsetust ka pärast äriühingu registrist kustutamist, on tal võimalik see registreerida kaubamärgina. Esimeses ja teises lõikes tehtavate muudatuste tõttu muutub sisutuks ka lõige 21, mistõttu see tunnistatakse kehtetuks.“.

⁵³ „§ 202. Üksikettevõtja vahetumine registrikaardil

(1) Kui füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtte omandaja soovib end äriseadustiku § 8 lõike 3 või 4 alusel kanda äriregistrisse ärinime all, mis sisaldab senise ettevõtja ärinime ning see toimub ühel ajal senise füüsilisest isikust ettevõtja kustutamise, ei avata uut registrikaarti, vaid kanded tehakse senise ettevõtja registrikaardile.

(2) Registrikardi alajaotusesse „Õiguslik seisund” märgitakse ärinime edasikasutamise õiguslik alus.

(3) Lõiget 1 ei kohaldata, kui senise ettevõtja registrikaart on juba suletud. Lõikes 2 nimetatud märkus tehakse sel juhul uuele registrikaardile.“.

	<p>on ka mittetulundusühingute seadus, sihtasutuste seadus, tulundusühistuseadus, tsiviilseadustiku üldosa seadus, tsiviilkohtumenetluse seadustik ja teised juriidilisi isikuid/registrimenetlust reguleerivad õigusaktid.</p>
<p>13. Seaduse tasandil regulatsiooni loomise vajalikkus</p>	<p>13.1. E-residentsusega seotud muudatused</p> <p>Muudatuste näol on tegemist põhiseaduse kaitsealasse jäävate põhivabaduste (üldine kohtusse pöördumise põhiõigus PS §-s 15, ettevõtlusvabadus PS §-s 31, kogunemisvabadus PS §-s 48) regulatsiooniga, mis tuleb vastu võtta seaduse tasandil.</p> <p>13.2. Registrikande hilisem tegemine/jõustumine, 13.3. Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine</p> <p>Uus regulatsioon tuleb luua seaduse tasandil, kuna esineb ettevõtlusvabaduse riive (vt üleval p 8).</p>

V. Määratletud mõjud

Muudatused

Väljatöötamiskavatsusega planeeritakse sisse viia kolm peamist muudatust:

1. Äriühingu asukoht on muudatuste järgselt põhikirjas määratletud koht Eestis ja kaotatakse nõue, et äriühingu juhatus peab asuma Eestis.
2. Avalduse esitaja saab teatud kannete korral ise määrata tähtpäeva, millal kanne tehakse või millal see jõustub.
3. Muudatuse järgselt saavad juriidilised isikud äriregistris ja mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris nime broneerida.

Sihtrühm

Teostatavate muudatuste puhul on sihtrühmad läbivalt samad:

- Kõik potentsiaalselt end Eestiga siduda tahtvad isikud ja isikud, kes soovivad asutada Eesti registritesse kantavaid juriidilisi isikuid ja/või neid distantsilt juhtida. E-residentsuse projekti üks deklareeritud eesmärk on olnud kuni 10 miljonit e-residenti aastaks 2025.⁵⁴
- Nii era- kui ka avalik sektor, kes e-residentidega kokku puutub ja õigussuhteid omab.
- Kohtud, kes e-residentidega seotud vaidlusi lahendavad.
- Tartu Maakohtu registriosakond kui äriregistri pidaja. Puudutatud on ka e-äriregistrit haldav Registrate ja Infosüsteemide Keskus.
- Aktsiaseltsid ja osühingud, kelle asukohta (sh juhatuse asukohta) alast regulatsiooni plaanitakse muuta.
- Kõik äriregistrisse ja mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud juriidilised isikud, kes soovivad kande hilisemat tegemist/jõustumist või nime broneerimist või broneerimise võimaldamist.

Mõju

⁵⁴ <https://www.mkm.ee/et/uudised/10-miljoni-e-estlase-programmi-viib-ellu-easi-juurde-loodav-meeskond>; <https://e-estonia.com/taavi-kotka-promises-10-million-e-estonians-2025/>.

Muudatusega kaasnevad majanduslik mõju – mõju ettevõtluskeskkonnale; mõju infotehnoloogia arengule; mõju riigiasutuste korraldusele – töökoormusele, töökorraldusele ja riigieelarvele.

Olulisus

Enamuste muudatustega ei kaasne ühiskonna tasandil olulist mõju, välja arvatud esimese muudatusega – juhul, kui suur hulk teiste riikide ettevõtjaid kasutab võimalust luua Eestis juriidiline isik, võib muudatuse mõju osutada oluliseks.

Täpsemad mõjude kirjeldused on esitatud järgnevas tabelis:

14. Mõju				
E-residentidega seotud muudatused				
14.1. Kavandata vmuudatus	Äriühingu asukoht on muudatuste järgselt põhikirjas määratletud koht Eestis.			
	Kaotatakse nõue, et Eestis äriregistrisse kantud osäühingu või aktsiaseltsi (mis on populaarseimad äriühingu vormid) juhatus peab asuma Eestis. Muudatus võimaldab juhtida äriühinguid väljastpoolt Eestit.			
Juhul, kui juriidilise isiku ühegi juhatuse liikme elukoht ei ole Eesti, kehtestatakse nõue määratleda Eesti kontaktisik. Kui kontaktisikut seaduses sätestatud juhul ei määrata, võib registripidaja alustada osäühingu või aktsiaseltsi sundlõpetamise menetlust.				
14.2. Mõju valdkond I ja alajaotis	Majanduslik mõju; mõju ettevõtluskeskkonnale	14.3. Avalduv mõju	Muudatuse tulemusel saab teatud äriühinguid juhtida ka välisriigist, mis omakorda võimaldab laiemal isikute ringil osaleda Eesti majandustegevuses.	
			Eestis asutatud äriühingutega seotud vaidlusi menetletakse Eesti kohtus (sellega kaasnevad mõjud riigiasutuste töökoormusele ja töökorraldusele).	
Muudatuse sihtgrupi suurus sõltub pakutud lahenduse populaarsusest välisettevõtjate seas ning VTK koostamise faasis on seda keeruline prognoosida.				
14.4. Olulisus	Ulatus	K	Sihtrühma suurus	V–S
	Sagedus	V	Ebasoovitavate mõjude risk	V
14.5. Mõju valdkond II ja alajaotis	Majanduslik mõju; mõju infotehnoloogia arengule	14.6. Avalduv mõju	Välisriikides asuvad isikud saavad võimaluse kasutada Eestis kasutusel olevad e-teenuseid. Lisaks majanduskeskkonna parandamisele aitab teenuste laialdasem kasutus sihipäraselt arendada Eesti avalikke infotehnoloogia ja -kommunikatsiooniteenuseid (nii riigi kui erasektori poolt pakutavaid teenuseid).	

14.7. Olulisus	Ulatus	V	Sihtrühma suurus	V
	Sagedus	V	Ebasoovitavate mõjude risk	V
14.8. Mõju valdkond II ja alajaotis	Mõju riigiasutuste korraldusele; mõju riigiasutuste töökorraldusele ja ülesannetele	14.9. Avalduv mõju	Muudatuse tulemusel muutub teatud määral kohtu ja registripidaja töökorraldus (sidudes äriühingu asukoha lahti tema juhatuse asukohast, on võimalik määrata kohtualluvus äriühingu asukohast lähtuva kohtualluvusreegli kohaselt ka juhul, kui äriühingu juhatas ei asu Eestis), seetõttu võib suureneka nii kohtute kui registripidaja töökoormus – kohtutel tekib tarvidus lahendada enam vaidlusi ja registripidaja sooritab ja haldab senisest enam kandeid.	
14.10. Olulisus	Ulatus	V	Sihtrühma suurus	V
	Sagedus	K	Ebasoovitavate mõjude risk	V
14.11. Edasine analüüs	Kuna muudatustega ei kaasne ühiskonna tasandil olulisi mõjusid, siis edasist analüüsi teostada ei plaanita, eelnõu ettevalmistamise käigus määratletakse võimalikult täpselt muudatuse sihtgrupp ja sagedus. Kui andmete täpsustades selgub oluliste mõjude avaldumine, vajab kaalumist täiendavate analüüside tegemine.			
14.12. Miks on mõju ebaoluline ?	<p>Muudatuse ulatus on ei ole suur – sihtgrupil ei teki seaduse muutmise järgselt kohanemiskavatsuse uue olukorraga ning vajadust enda käitumist oluliselt muuta. Muudatustega luuakse uusi võimalusi äriühingute juhtimiseks välisriikidest ning soodustatakse majandustegevust, otseseid kitsendusi tegutsevatele ettevõtjatele ei luua.</p> <p>Muudatuse sagedus (äriühingu esmarestreerimine või andmete muutmise) on pigem madal - taoline sündmus leiab aset mõned korrad ettevõtte tegevuse käigus.</p> <p>Muudatuse sihtgrupp (äriühingud, mille juhatas asub välisriigis) võib sõltuvalt teenuse populaarsusest olla väike, keskmine või suur. Ilmselt lähiaastatel suurt registreeringute massi oodata ei ole ning esialgu jääb sihtgrupp pigem väikeseks, samas, väljatöötamiskavatsuse etapis on potentsiaalse sihtgrupi suurust võimatu hinnata. Juhul, kui loodavate äriühingute hulk on väike või kasutatakse võimalust juhtida äriühinguid välisriigist vähe, osutub mõju väheoluliseks, juhul, kui muudatusega pakutud võimalust asutada Eestis äriühing, mille juhtimine toimub teisest riigist, kasutab suur hulk välismaal asuvaid ettevõtjaid, võib kaasnev mõju osutada ulatuslikuks ja oluliseks.</p> <p>Muudatusega võib kaasneka ka negatiivseid kõrvalmõjusid: tahteavalduse või menetlusdokumentide kätte toimetamine võib osutada keeruliseks olukorras, kus äriühingu juhatas asub väljaspool Eestit. Sellise riskiga arvestatakse eelnõu ettevalmistamisel ja selle riski esinemise tõenäosust ning tekkiva kahju suurust piiratakse maksimaalselt valmivas seaduseelnõus: kui juhatas asub väljaspool Eestit, kehtestatakse nõue, et tuleb määratleda Eestis asuv kontaktisik.</p> <p>Eelnevast tulenevalt võib väita, et muudatusega kaasnevad pigem positiivsed mõjud ning avarduvad ettevõtjate võimalused, ja ühiskonna tasandil võivad</p>			

	<p>kaasneda olulised mõjud, juhul, kui seadusega loodud võimalust kasutab suur hulk välismaiseid ettevõtjaid. Täpsem hinnang potentsiaalsele sihtgrupile ja sündmuse esinemise sagedusele antakse eelnõu väljatöötamise käigus.</p>	
<p>Registrikande hilisem tegemine/jõustumine</p>		
<p>14.13. Kavandata vmuudatus</p>	<p>Registrikande hilisem jõustumine</p> <p>Avalduse esitaja saab teatud kannete korral ise määrata tähtpäeva, millal kanne tehakse/jõustub. Muudatuse puhul on kaks alternatiivi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kande hilisem (automaatne) jõustumine infosüsteemis; - Kande hilisem (mehhaaniline) teostamine registripidaja poolt. <p>Alternatiivid on üksteist välistavad, st. valmivas seaduseelnõus on otsustatud ühe või teise lahendusvariandi kasuks.</p>	
<p>14.14. Mõju valdkond I ja alajaotis</p>	<p>Majanduslik mõju; mõju ettevõtluskeskkonnale</p>	<p>14.15. Avalduv mõju</p> <p>Muudatus avardab ettevõtlusvabadust ja parandab üldist ärikeskkonda.</p> <p>Muudatuste järel on juriidilistel isikutel soovi korral enne kanne jõustumist teatud aja jooksul võimalikult suur kindlustunne kanne jõustumise osas, et vajadusel teostada registrikande jõustumisega seotud ettevalmistused. Kande tegemine või jõustumine on võimalik määrata konkreetsele kuupäevale.</p> <p>1. Kande hilisem jõustumine:</p> <p>Kande hilisema jõustumise korral võib muudatus endaga (soovimatu kõrvalmõjuna) kaasa tuua mõningase õigusselguse vähenemise – tekkida võib olukord, kus hiljem jõustuv kanne vähendab õigusselgust, kuna sellisest kandest võiks avalikkus ekslikult järeldada, et kanne ongi jõustunud. Samuti võib õigusselgus väheneda tulenevalt sellest, et teatud jõustumata kandeid peab olema võimalik enne nende jõustumist muuta.</p> <p>2. Kande hilisem tegemine.</p> <p>Juhul, kui muudatus seisneb kanne hilisemas tegemises, eelnevalt kirjeldatud kõrvalmõju ei teki.</p> <p>Hilisema kanne tegemisega kaasneb riigiasutuste töökoormuse kasv, seetõttu peaks tegevusega kaasnema kõrgem riigilõiv. Kõrgem riigilõiv tähendab</p>

			<p>ettevõtjatele (kande hilisema teostamise menetlusega seotud) suuremat kulu võrreldes tavalise (kohese) registrikande sooritamisega.</p> <p>Planeeritavaks riigilõivu suuruseks on 1350 eurot menetluse kohta.</p>	
14.16. Olulisus	Ulatus	V	Sihtrühma suurus	V
	Sagedus	V	Ebasoovitavate mõjude risk	K
14.17. Mõju valdkond II ja alajaotis	Mõju riigiasutuste korraldusele; mõju riigiasutuste töökorraldusele ja ülesannetele	14.18. Avalduv mõju	<p>Muudatuse tagajärjel on registripidaja sunnitud enda tegevust teatud määral ümber korraldama ja keerukamaks muutub tegevuse sisu.</p> <p>1. Kande hilisem jõustumine</p> <p>Registrite infosüsteeme tuleb muuta selliselt, et kande jõustumise kuupäeva saaks otsustada kande teostamise taotleja.</p> <p>Muudatusega kaasneb riigile ka ühekordne kulu minimaalselt 500 000 eurot registri ümberkorraldamiseks, ümberkorralduste teostamine võib kesta minimaalset 1,5–2 aastat.</p> <p>2. Kande hilisem tegemine</p> <p>Tulenevalt muudatustest muutub keerulisemaks registripidaja tegevus ja suureneb töökoormus, kuna: (1) kandeavaldusi menetletakse üksikjuhtumite haaval, kus andmeid sisestatakse käsitsi; (2) registripidaja peab enne kande tegemist hindama esitatavate kandeavalduste vastuolu veel tegemata kandega.</p> <p>Planeeritavaks riigilõivu suuruseks on 1350 eurot, mis peaks katma keerulisema menetlusega kaasneva kulu.</p>	
14.19. Olulisus	Ulatus	V	Sihtrühma suurus	V
	Sagedus	V	Ebasoovitavate mõjude risk	V
14.20. Edasine analüüs	Kuna muudatustega ei kaasne ühiskonna tasandil olulisi mõjusid, siis edasist analüüsi teostada ei plaanita, eelnõu ettevalmistamise käigus määratletakse võimalikult täpselt muudatuse sihtgrupp ja sagedus.			
14.21. Miks on mõju	Muudatuse ulatus on pigem väike kui suur – sihtgrupil ei teki seaduse muutmise järgselt kohanemiskulusi uue olukorraga ning vajadust enda käitumist oluliselt muuta. Muudatustega luuakse uusi võimalusi juriidiliste isikutega seotud			

<p>ebaoluline ?</p>	<p>muudatuste registreerimiseks, andes teatud kannete korral võimaluse määrata kande jõustumise kuupäev. Sellega lihtsustatakse juriidiliste isikute tegutsemist, loomata kitsendusi tegutsevatele juriidilistele isikutele.</p> <p>Muudatuse sagedus (juriidilise isiku kohta tehtud kannete muutmine) on juriidilise isiku seisukohast pigem madal – taoline sündmus leiab mõne korra juriidilise isiku tegevuse käigus. Registripidaja jaoks on tegu sagedase (igapäevase ja rutiinse) sündmusega.</p> <p>Muudatuse sihtgrupp (kande hilisemat jõustumist taotlevad juriidilised isikud) on arvestades juriidiliste isikute koguhulka pigem väike.</p> <p>Muudatusega kaasnevad riskid maandatakse eelnõu ettevalmistamise käigus.</p> <p>Eelnevast tulenevalt võib väita, et muudatusega kaasnevad pigem positiivsed mõjud ning lihtsustub juriidiliste isikute tegevus registrisse kantud andmete muutmisel, kuid ühiskonna tasandil olulisi mõjusid ei kaasne.</p>			
<p>Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine</p>				
<p>14.22. Kavandata vmuudatus</p>	<p>Nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine</p> <p>Muudatuse järgselt saavad juriidilised isikud äriregistris ning mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris nime broneerida. Iga juriidiline isik saaks broneerida ainult ühe nime, broneering kehtiks kuus kuud.</p>			
<p>14.23. Mõju valdkond I ja alajaotis</p>	<p>Majanduslik mõju; mõju ettevõtluskeskkonnale</p>	<p>14.24. Avalduv mõju</p>	<p>Muudatuse tulemusel suureneb ettevõtlusvabadus ja paraneb üldine ärikeskkond.</p> <p>Muudatuste tulemusel on juriidilisel isikul teatud aja jooksul senisest suurem kindlustunne soovitud nime kasutuselevõtu võimalikkuse osas, seda nt selleks, et teostada vajalikud ettevalmistused nime kasutuselevõtuks ja takistada teistel juriidilistel isikutel sellel ajal soovitud nime kasutusele võtta.</p> <p>Õiguskindlamaks muutuks ka nime ühelt juriidiliselt isikult teisele üleandmise protsess.</p> <p>Muudatus võib kaasa tuua õigusselguse vähenemise ohu mitme registrisse kantud nime tõttu, samuti võib muudatus soodustada lubamatut kahe nime korraga kasutamist juriidilise isiku poolt. Neid ohte saab vähendada hoiatuste, selgituste jms näitamise ja infosüsteemis ning juriidilisele isikule vastutuse ettenägemisega keelatud toimingute eest.</p>	
<p>14.25. Olulisus</p>	<p>Ulatus</p>	<p>V</p>	<p>Sihtrühma suurus</p>	<p>V</p>
	<p>Sagedus</p>	<p>V</p>	<p>Ebasoovitavate mõjude risk</p>	<p>K</p>

<p>14.26. Mõju valdkond II ja alajaotis</p>	<p>Mõju riigiasutuste korraldusele; mõju riigiasutuste töökorraldusele ja ülesannetele</p>	<p>14.27. Avalduv mõju</p>	<p>Muudatuse tagajärjel on tuleb registripidajal enda tegevus teatud määral ümber korraldada, võimaldamaks äriühingute nime broneerimist, kohandada tuleb registrite infosüsteeme selliselt, et oleks võimalik broneerida juriidilise isiku nimi.</p> <p>See toob kaasa registripidaja koormuse suurenemise ning riigile infotehnoloogiliste arenduste kulu.</p> <p>Muudatusega tekib registripidajale ühekordne kulu (esialgsel hinnangul vähemalt) 50 000 eurot registri ümberkorraldamiseks.</p>	
<p>14.28. Olulisus</p>	<p>Ulatus</p>	<p>V</p>	<p>Sihtrühma suurus</p>	<p>V</p>
	<p>Sagedus</p>	<p>V</p>	<p>Ebasoovitavate mõjude risk</p>	<p>V</p>
<p>14.29. Edasine analüüs</p>	<p>Kuna muudatustega ei kaasne ühiskonna tasandil olulisi mõjusid, siis edasist analüüsi teostada ei plaanita, eelnõu ettevalmistamise käigus määratletakse võimalikult täpselt muudatuse sihtgrupp ja sagedus.</p>			
<p>14.30. Miks on mõju ebaoluline ?</p>	<p>Muudatuse ulatus on pigem väike kui suur – sihtgrupil ei teki seaduse muutmise järgselt kohanemiskõhust uue olukorraga ning vajadust enda käitumist oluliselt muuta. Muudatustega luuakse uusi võimalusi nime kasutuselevõtuks, võimaldades nimi eelnevalt broneerida. Sellega lihtsustatakse juriidiliste isikute tegutsemist, loomata kitsendusi tegutsevatele juriidilistele isikutele.</p> <p>Muudatuse sagedus (ärinime broneerimine) on juriidiliste isikute seisukohast pigem madal – taoline sündmus leiab aset väga harva. Registripidaja jaoks on tegu sagedase (igapäevase ja rutiinse) sündmusega.</p> <p>Muudatuse sihtgrupp (nime broneerijad) on arvestades juriidiliste isikute koguhulka pigem väike.</p> <p>Muudatusega kaasnevad riskid maandatakse eelnõu ettevalmistamise käigus.</p> <p>Eelnevast tulenevalt võib väita, et muudatusega kaasnevad pigem positiivsed mõjud ning lihtsustub juriidiliste isikute tegevus nime muutmisel, kuid ühiskonna tasandil olulisi mõjusid ei kaasne.</p>			

VI. Väljatöötamise tegevuskava

<p>15. Eeldatav kontseptsiooni valmimise ja kooskõlastamisele saatmise aeg (kui järgmise sammuna koostatakse eelnõu kontseptsioon)</p>	<p>Kontseptsiooni valmistada ei plaanita.</p>
<p>16. Eeldatav eelnõu kooskõlastamisele saatmise aeg</p>	<p>1) E-residentsusega seotud muudatused: detsember 2015</p> <p>2) Registrikande hilisem jõustumine, nime broneerimine, kokkuleppeline</p>

	üleandmine: veebruar 2016
17. Eeldatav avaliku konsultatsiooni toimumise aeg	<p>1) E-residentsusega seotud muudatused: november–detsember 2015</p> <p>2) Registrikande hilisem jõustumine, nime broneerimine, kokkuleppeline üleandmine: märts 2016</p>
18. Õigusakti eeldatav jõustumise aeg	1.1.2018
19. Kaasatavad valitsusasutused ja valitsusvälised organisatsioonid	<p>Ametiühingute Keskliit, Arengufond, Audiitorkogu, Avatud Eesti Fond, Eesti Advokatuuri äriõiguse komisjon, Eesti Era- ja Riskikapitali assotsiatsioon, Eesti Juristide Liit, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Kirikute Nõukogu, Eesti Kohtunikabide Ühing, Eesti Korterühistute Liit, Eesti Linnade Liit, Eesti Maaomavalitsuste Liit, Eesti Maksumaksjate Liit, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit, Eesti Pangaliit, Eesti Pank, Eesti Suurettevõtjate Assotsiatsioon, Eesti Tööandjate Keskliit, Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon, Eesti Väärtpaperikeskus, Eesti Äriinglite Assotsiatsioon, Eesti Ühistegeline Liit, Ettevõtluse Arendamise SA, Finantsinspektsioon, Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda, Maksu- ja Tolliamet, NASDAQ OMX Tallinn, Notarite Koda, Raamatupidamise Toimkond, Riigikantselei, Rahapesu andmebüroo, Riigikontroll, Tallinna Tehnikaülikooli Õiguse Instituut, Tallinna Ülikooli Õigusakadeemia, Tartu Maakohtu registriosakond, Tartu Ülikooli õigusteaduskond, Teenusmajanduse Koda, õiguskantsler, kohtud, ministriumid.</p>
20. Vastutavate ametnike nimed ja kontaktandmed (sh nii sisulise kui juriidilise analüüsi teinud ametnikud)	<p>Marget Kukk – e-residentsus (Marget.Kukk@just.ee)</p> <p>Stella Johanson – e-residentsus (kohtumenetlus) (Stella.Johanson@just.ee)</p> <p>Külliki Feldman – e-residentsus, registrikande hilisem jõustumine, ärinime broneerimine (Kylliki.Feldman@just.ee)</p> <p>Berit Loog – registrikande hilisem tegemine (Berit.Loog@just.ee)</p> <p>Uku-Mats Peedosk – mõjude määratlemine (Uku-Mats.Peedosk@just.ee)</p>

